Ե ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1375 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1888 (Ն. Տ.) 15 ՕԳՈՍՏՈՍ 1888 7 ՋԻԼՀԻՃԱՆ 1305

20 ՓԱՐԱ

ՀԱՄԱԿ ԿԱՊ ՈՐ ԵՒ ԻՐԵՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԳՈՎԱԶԴԻՒՐԻՆ

Կ. Պոլսոյ համար	տարեկան	գնանկան	արժողութիւն	160
» »	վեցամսեայ	»	»	80
» »	չորսամսեայ	»	»	40
Գաւառաց »	եւ արեւելեան			
թղթատարով	տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ արեւելեան				
թղթատարով	վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	ֆրանք		58
» »	վեցամսեայ	»		26

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ոչ մի դարձ Հնարենութեան վրայ է
Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ չընդունիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՐԴ ՍԱԼԶԲԸՐԻԻ ՃԱՌԸ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ

Օգոստոս 3ի գիշերը Լոնդոնի Լորտ-Քաղաքապետը տարեկան հացկերոյթը տուաւ Նախարարութեան, որոյ կոչմէ Նախարարապետ և արտաքին գործոց Նախարար Լորտ Սալզպուրի տարեկան ճառ արտասանեց Անգլիոյ ներքին և արտաքին գործոց վիճակին վրայ։ Աւելորդ է արդէն նշանակել թէ արտաքին գործոց վերաբերեալ մասին։

«Մի Լորտը և Տեարը։

«Այս առթիւ կը սպասէք որ ի գիւմաց Կառավարութեան խօսող Նախարարն յայտնէ իւր կարծիքն արտաքին գործոց արդի վիճակին վրայ։ Ուրախ եմ ըսելով թէ ընդհանրապէս խաղաղութիւն կը տիրէ, և թէպէտ չեմ կրնար զուշակել թէ ազգային կիրքերը կամ ազգային զգացումներն ինչ ուղղութեամբ պիտի վարեն ազգաց մեծամեծ ոյժերը, բայց և այնպէս առաջուընէ աւելի վստահութեամբ կարող եմ ըսել թէ Վեհապետը և Կառավարութիւնը խաղաղութեան անընդհատ պահպանման հետամուտ են։ Մէկ բանի խօսք պիտի ըսեմ այն խնդրոց վրայ որք զմեզ զբաղեցուցին անցեալ տարւոց մէջ։ Որչափ մեծ բարւոքում եգիպտոսի և Պուլկարիոյ վիճակին մէջ, որք խառնաշփոթութեանց և վտանգաց կեդրոն մ'էին երբեմն։ Այժմ յեգիպտոս ամէն բան մեր ամէն ակնկալութիւններէ դեր ի վեր լաւագոյն վիճակ մ'ունի։ Տակաւին վտանգներ կան Եգիպտոսի սահմանաց վրայ։ Վտանգներէն չենք վախնար, բայց անոնք կը յիշեցնեն մեզ թէ չենք կրնար թողուլ ձեռք առնուած զգուշական միջոցները։ Ներքնապէս, Եգիպտոսի երկրային դժուարութիւն, որ երբեմն անյաղթելի կը թուէր, Սըր Էվլառ Վինսէնթի և իւր ստորադասելոց ճարտարութեան շնորհիւ բարւոքմամբ կարգադրեցաւ, և Եգիպտոսի բնոյ պարտքերը կանոնաւորապէս վճարող Տէրութեանց կարգն անցաւ։ Այս բաներ շատ ուրախալի են։ Անոնք բնաւ չեն փոխեր տեսակէտն որով կը նկատենք մեր եգիպտացի բարեկամութիւն։ Մեք երկիր գրաւել չենք փափաքիր։ մեր փափաքն է որ եգիպտոս ինքնիրեն բաւէ, ինքզինք կառավարէ, և ներքին անկարգութիւնները զսպելու և օտար թշնամիները վանելու բաւական զօրութիւն ունենայ։ Մինչեւ որ համոզուինք թէ այս վիճակ հաստատուած է, պիտի մնանք յեգիպտոս՝ օգնելու համար եգիպտոսի Կառավարութեան, և երբ համոզուինք թէ այսպիսի գոհացուցիչ վիճակ մը հաստատուած է, ուրախ որտիս մեր վրայէն պիտի նետենք աւելորդ բեռ մը։

«Ի մասին Պուլկարիոյ, արտաքին երեւոյթը գուշակել կուտան ապագայ հանդարտութիւն և խաղաղութիւն։ Ցաւալի է որ Եւրոպոյ գլխաւոր պետական մարդիկ բիչ բիչ այն համոզման կուգան թէ Պուլկարիոյ մասին բռնուելիք լաւագոյն ընթացքն է ինքն իրեն թողուլ զՊուլկարիա, թողուլ իւր զարգացման, թողուլ իւր բնակչաց որոշման, թողուլ որպէս զի անոնք (Պուլկարը) որք անշափի բարձր բնաւորութիւն մը և այնպիսի կորովալի բաղութիւնմը ցոյց տուին և մեծ ազգ մը հիմնադիրները լիներու արժանի երեւցան, իրենք գծեն իրենց ազգային ճակատագրոյն ու բարգաւաճման ուղին։ Կարծեմ թէ այսպէս Պուլկարներն ազատ և ինքնօրէն թողուլ պիտի յարմարի Դերմանիոյ, որ միշտ յայտարարած է թէ պուլկարական խնդրոյն նկատմամբ անտարբեր է։ Պիտի յարմարի Աւստրիոյ, որ կը փափաքի երկրային արդի վիճակին անփոփոխ շարունակման։ Եւ կարծեմ թէ, լաւ խորհրդածութեամբ, նոյն քաղաքականութիւն պիտի յարմարի նաեւ Ռուսիոյ, որ հոգ կ'ընէ անհաւատարիմ չմնալ իւր զօրաց քաջութեան, որք Պուլկարիոյ ազատութեան համար իրենց արիւնը չխոյ պէս թափեցին։ Բայց ինձ կը թուի թէ, եթէ Պուլկարիա գոհ և բարգաւաճ վիճակ մ'ունենայ, ռուսական բաղձանաց համար ամենամեծ գոհացում մը պիտի լինի, և քաջութեան այն փառաւոր արարք որք միշտ պիտի զարդարեն Ռուսիոյ տարեգրութիւններն՝ ապագայ սերնդոց կողմէ գոհունակութեամբ պիտի յիշատակուին, եթէ կարենայ ըսուիլ թէ այդ քաջութեան վրայ՝ իբրեւ հիման մը վրայ՝ կառուցաւ հանդարտ, երջանիկ, գոհ և յառաջադէմ պուլկար ազգութեան մը շէնքը։

«Պիտի հարցնէք ինձ թէ ի՞նչ վիճակի մէջ է խաղաղութիւն, եւ մեծ Տէրութեանց վեհապետաց ընթացքը վերջերս ի՞նչ ազդեցութիւն ունեցաւ խաղաղութեան վրայ։ Դերմանիոյ եւ Ռուսիոյ Կայսերաց տեսակցութիւնը շատ հետաքրքրութիւն շարժեց, և շատ մը ենթադրութեանց առիթ տուաւ։ Չեմ կրնար այս նիւթիս յիշատակութիւնն ընել առանց ի միտ ածելու թէ՝ վերջին տասն երկու ամսոց միջոցին՝ օրչափ տխուր, օրչափ խղճալի արձագանգ մ'ունեցան «Դերմանիոյ Կայսր» բառերը։ Մեր վերջին անգամ այս սրբահիս մէջ գուժարուելէն ի վեր անհետացաւ այն ազնուագոյն ոգին, այն ամենէն աւելի տկակալ խմբակցութիւնն որ երբեք զարգարած էր գահ մը։ Նա ջերմագին սիրոյ անխզելի կապով մը կապուած էր մեր Վեհապետուհւոյն դստեր հետ, և թերեւս անկէ առած էր այն բարձր, ազնիւ, մարդասէր և ազատական զգացումներն, որով յաչս համօրէն մարդկութեան նշանաւոր կը հանդիսանային Դերմանիոյ հանգուցեալ Կայսրն և իւր Կայսրուհին։ Մի Լորտը և Տեա՛րը, այն մեծ մարդուն և իւր ամուսնոյն յիշատակին յուսալից է ապագային համար։ որովհետեւ Դերմանիոյ արդի Կայսրը կը ժառանգէ ահագին մեծութեամբ ճակատագիր մը և կը ստանձնէ երկուզալի պատասխանատուութիւններ՝ զորացեալ նշանաւոր ձիրքերով զոր կը ժառանգէ իւր թէ՝ հօր և թէ մօր կողմէ։ Դերմանիոյ արդի Կայսեր ամէն բարւոք հանգամանաց դէմ էնք կարող ենք վերագրել անգլիական արեան յորմէ կը սերի, և ամէն պատճառ ունինք հաւատալու թէ իւր ընթացքով պատիւ պիտի բերէ իւր թէ՝ գերմանական և թէ անգլիական ծագման։ Ի սկզբան իւր իշխանութեան ցոյց տուաւ նա թէ օրչափ կը գնահատէ խաղաղութեան բարիքն ոչ միայն ընդհանուր աշխարհի այլ մասնաւորապէս իւր այն փառաւոր այլ նորակազմ Կայսրութեան համար, որում խաղաղութիւնն անհրաժեշտ հարկ մ'է, և որ, առանց խաղաղութեան, կը վտանգէ այն ամէն փայլուն յաջողութիւններ զոր ձեռք բերաւ ցարդ։ Կը խոստովանիմ որ զարմանօք լսեցի տխուր գուշակութիւններն որք կարտայայտուէին Ռուսիոյ և Դերմանիոյ Կայսերաց տեսակցութեան առթիւ։ Ըստ իս դէպքերուն ընթացքը տարբեր եզրակացութեան մը կը տանի զմեզ։ Աշխարհի համար ամենէն աւելի փափաքելի բանն այն է որ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնն եւս քան զեւս հաստատուն լինի Դերմանիոյ քաղաքականութեան։ Դերմանիա այնպիսի Տէրութիւն մ'է որ, Անգլիոյ պէս, կռիւներու մէջ ինչ որ կարելի է չահած լը մնացուցած է, և այժմ կը փափաքի միայն որ իւր ժողովուրդ իւր բարոյական և արուեստական զարգացման զէտ պնդէ արդի երկրային սահմանաց պահպանմամբ։ Այդ ոգւով կը վարի եւ պարտի վարել Դերմանիա, ցորչափ խելքը գլուխը մարդ մը էշեխ անոր վրայ։ Արդ, որչա՛փ աւելի Ռուսիոյ Կայսրն այդ տեսութեանց համաձայն շարժի, այնչա՛փ աւելի բարւոք պիտի լինի ընդհանուր մարդկութեան։ Եւ համոզուած եմ թէ Դերմանիոյ և Ռուսիոյ Կայսերաց տեսակցութիւնն ոյժ պիտի տայ Զարին, որ իւր լրմանդակ իշխանութեան միջոցին ո՛չ միայն ուղղամիտ եւ պարկեշտ մարդու մը ամէն ձիրքերը ցոյց տուած է, այլ և խաղաղութեան անկեղծ փափաքող լինելն ալ ապացուցած է, ոյժ պիտի տայ՝ կ'ըսեմ՝ Ռուսիոյ Կայսեր՝ այդ խաղաղասէր քաղաքականութիւնն յանձնարարելու իւր ժողովրդեան, և այսպէս խաղաղութեան մեծ դաշնակցութիւն մը կազմելու, զոր չպիտի կրնայ խանգարել անհանգարտ Տէրութեանց ո՛չ մին։ Եւ յիշեցեք թէ Ռուսիոյ և Դերմանիոյ միջև խաղաղութիւն կը նշանակէ նաեւ խաղաղութիւն Աւստրիա, խաղաղութիւն այս ամէն երկրաց մէջ,—և իրաց արդի վիճակին պահպանումն հարկ անհրաժեշտ է Աւստրիոյ համար,—խաղաղութիւն և հանդարտութիւն այն ծովակերաց վրայ որք՝ մեր ծովային շահուց պատճառաւ՝ միշտ խորին հոգածութեան առարկայ են Անգլիոյ։ Հետեւապէս կ'ըսեմ, Մի Լորտը և Տեա՛րը, թէ վերջերս Եւրոպոյ մէջ պատահած ամէն բան ի խաղաղութիւն կը միտի, և ի խաղաղութիւն պիտի միտին միշտ Անգլիոյ ջանքերը։ զի համոզուած ենք թէ ստոյգ և յարատեւ խաղաղութեամբ ևեթ կրնան ապահովիլ ազգաց զարգացումն, ազատութիւնն և յառաջդիմութիւնը։»

ԻՆՆԱԹԻԵՎ ԶՕՐԱՎԱՐ ԿԸ ԽՕՍԻ

Մաճառ թղթակից մը կը պատմէ Ինննաթիեվ զօրավարին հետ իւր խօսակցութիւն, Բիեվի հանդիպելց միջոցին։ Զօրավարն հերքեց Ռուսիոյ վերջագրեալ պատերազմական խորհուրդներն։ «Ռուսիա միաբէ չանցուներ պատերազմ մը բանալ ի սեր Սլաւաց։ բարոյական ծաւալում մը միայն կ'ուզէ ընել, և ո՛չ թէ զէնքի դիմել։» Թղթակիցը պատասխանած լինելով թէ Ռուսիոյ սպառազինութիւնք հանդիսանօթեն յեւրոպա, զօրավարն ըսաւ թէ սխալ է։ «Բիեվէ մինչեւ սահմանագլուխ ուղեւորեցաք։ Զօրք տեսաք 24 ժամու այս ուղեւորութեան միջոցին։ Իսկ Աւստրիոյ մէջ զօրաց կը հանդիպիք ամէն սահմանագլխոց վրայ։ Մեք պատերազմ չենք պատրաստեր։ բայց եթէ մեր վրայ յարձակիք, լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնէք, և ամէն օր իւր պարտականութիւնը պիտի կատարէ։»

Ինննաթիեվ զօրավարին այս յայտարարութիւնը ուշադրութիւն գրաւեցին որովհետեւ անհամաձայն են Աւստրիոյ դէմ թշնամական յայտարարութեանց որք Ինննաթիեվ զօրավարին վերագրուած էին։ Աւստրիոյ լրագրերը կը պատմէին թէ վերջերս չոգենաւու մը մէջ տրուած հացկերոյթի մը առթիւ Ինննաթիեվ զօրավար բանախօսելով ի ներկայութեան Մոսքուայի ընկերութեանց պատուիրակներուն, ըսեր է թէ «Ռուսիա պիտի յարատեւէ իւր սլաւական գործին մէջ առանց փոյթ ընելու Աւստրիոյ ընդդիմութեան համար, «Աւստրիոյ, որ քաղաքական գերս մ'է։»

Գ. ՀԻԹՐՈՎՈ ԿԸ ԽՕՍԻ

Պոլբրէչի լրագիրը կը պատմուի թէ Ռուսմանիոյ ռուս դեսպան Գ. Հիթրովո, ռուման քաղաքագէտի մը հետ տեսակցելով, ըսեր է. «Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ ռուս դիւանագէտք Պալքանաց մէջ ունին աւելի կամ նուազ անկախ քաղաքականութիւն մը, և կը վայելեն ընդարձակ նախաձեռնութիւն մը։ Ճշմարտութիւնն այն է ընդհակառակն թէ մեր մէջ յետնագոյնն անգամ պարզապէս կը հնազանդի մեր կառավարութեան բացորոշ և մանրամասն հրահանգներուն։ Մեզ տրուած հրահանգները կը պատուիրեն մեզ հրսկել Ռուսիոյ շահուց և արժանապատուութեան, և բնաւ չխառնուիլ այն երկրաց ներքին գործերուն ուր պաշտօն կը վարենք։ Չեմ քններ այն խնդիր թէ Ռումանիա մե՞զ հետ թէ մեզ դէմ պիտի լինի Արեւելեան նոր պատերազմի մը մէջ։ Բայց դրապէս գիտեմ թէ Ռուսիա երբեք չպիտի դպչի Ռումանիոյ ազատութեան կամ անկախութեան, և Ռումանիա ևս, այսինքն ռուման ժողովուրդն, երբեք չէ հակառակած և չպիտի հակառակի մեր զօրաց Ռումանիայէն անցնելուն։ Ապահով եմ թէ ի պահպանել հարկին Ռումանիա, Սերպիա և Պուլկարիա պիտի ընդունին մեր զօրքեր իբրեւ եղբարներ, որոց հետ կապուած ենք մի և նոյն կրօնի և ցեղի կապերով։»

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Հնդկաստանի մէջ վերջին ժամանակներս բուռն յուզում մը ծագեցաւ ոչ-մահմեդական ժողովրդեան մէջ, Հանրագրութիւններ ստորագրեցան բողոքելու համար Անգլիացւոց ընթացքին դէմ, որք կամիր կը մերթեն՝ անոնց մասնաւոր մասնցանելու համար իրենց զօրքերն, և յայտնի է թէ անգլիացի զօրքերը մեծաքանակ կ'ուղեն կոմս և եղան մոս։ Հնդկաստանի մէջ, որ բանբարձրեցնով և ընդդեղնով ապրող երկիր մ'է, կոմն իբրեւ սրբազան կենդանի դեռ կը վայելէ այն յատուկ յարգանք, որ արդէն կ'երեւի Վէտայից սրբազան երգերուն մէջ, Պրահմանք սարսափով կը տեսնեն հազարաւոր կովերու առօրեայ զոհն՝ Հնդկաստանի Կայսրուհւոյն գիշակեր զօրաց իբրեւ սնունդ ծառայելու համար։ Անոնք որ չեն մոռցած թէ գլխաւոր պատճառ Սիպահիներու ապստամբութեան, որ բիչ մնաց պիտի քայքայէր Հնդկաստանի անգլիական տիրապետութիւն, այն զրոյցն եղաւ թէ Հնդկաստանցի զօրաց բաժնուած փամփուշտք խոզի ճարպով իւղոտուած էին, Պրահմանաց արդի շարժման կարեւորութիւնն անդուցեալ կ'ըմբռնեն, Թաղի թղթակից մը կը հաստատէ թէ հիւսիսային-արեւմտեան և կեդրոնական նահանգաց մէջ այս յուզում լոկ կրոնական շարժառիթներ ունի։ բայց ի Պէնկալ, որ Հնդկաստանի ամենէն աւելի լուսաւորեալ մասն է, շարժումը միանգամայն քաղաքական հանգամանք ունի։ Փունճապի անգլիական բարձրագոյն ատեանն այս օրերս խիստ պատժոյ մը դատապարտեց մարդ մը որ սրբազան ցուլ մը սպաննած էր։ Ալլահապատի դատարանն անպարտ արձակած էր այս մարդ, որովհետեւ մահմեդականութեան կեդրոն եղող այդ քաղաքին մէջ ցուլի մը սպանումը նախապաշարմանց չի դպչիր։ Բայց Փունճապի անգլիական բարձրագոյն ատեանը կ'ըսէ թէ երկրին ժողովրդեան մէկ մեծ մասին սրբազան համարած մէկ բանն հրապարակաւ անարգել պատժոյ արժանի գործ է։ Կ'երեւի թէ այս խնամով անգլիհնդիկ կառավարութիւնը պիտի չանայ քիչ չատ զոհացում տալ Պրահմաններուն կրօնային նախապաշարմանց . . . կովային խնդրոյն նկատմամբ։

ՁԵԽՈՎ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—ԿՐՕՆ ԵՒ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ

Ձեխք սլաւ են, բայց կաթոլիկ։ Ձեխ կաթոլիկ—կղերական թերթ մը գոված է Սթրասպուրգէր խրուտթ կաթոլիկ եպիսկոպոսին ընթացքն, «Քիեվի հերձուածողական կրօնային ցոյցերուն չմասնակցելուն համար։»

Բայց ուրիշ չեխ լրագրեր որք աւելի սլաւ ազգասէր են քան կաթոլիկ պապական, ի պատասխան իրենց կղերական պաշտօնակցին, ի մէջ կը բերեն Ն. Դերապատուութեան մէկ ջերմագին ուղերձն առ կարգադիր ժամանակուն Քիեվի հանդիսին, որով բացայայտապէս կ'ընդունի Ռուսիոյ սլաւական պաշտօնն, և ինքզինք Հայասլաւեան կը հռչակէ։

Աւստրիոյ դերման լրագիրը և մանաւանդ մաճառ լրագիրը—(Թուրութիա Մաճառստանի հետ կապուած է քաղաքականապէս և փարչականապէս)—խստիւ կը քննադատեն խրուտթ եպիսկոպոսին այս սլաւասէր ուղերձն, և կը պահանջեն որ աւստրիական Կառավարութիւնը պատիժ մը տայ նմա։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ

Վիլհելմ Կայսր օգոստ. 9 ին Ֆրիտրիխսբրոն երթալով առաջին անգամայցելեց իւր մօր Ֆրեդերիկ Կայսրուհւոյն, որուն հետ ճաշեց։ Նոյն երեկոյ, մայրն իւր աղջիկներն առնլով փոխադարձ այցելութեան գնաց իւր որդւոյն, Փոտտամի պալատն, ուր առաջին անգամ տեսաւ իւր նորածին թոռն։

ԷՄԻՆ ՓԱՇԱ ԿԸ ՔԱԼԷ ԹԱՐԹՈՒՄԻ ՎՐԱՑ

Սուտանի մասին օրուան մեծագոյն լուրը սա է թէ այն ճարտար գերման գիտնականն Էմին Փաշա, որ Հասարակածային Ափրիկէի մէկ կողմեսալ անկիւնը բազում տարիներէ հետէ սեւամորթ ժողովուրդը քաղաքակրթելու կը պարապէր լռիկ մնիկ, մեծագոյն գործի մը ձեռք զարկած է,—Կորոտոն զօրավարին վրէժը լուծելու և Խարթումի հետ զհամայն Սուտան ազատելու Սուտ Մարգարէին բռնապետական վարչութենէն, և քաղաքակրթութեան առիւծ բանալու այդ մեծ երկիր։

Կը հաստատուի թէ Էմին փաշա ձեռքի տակէ յարաբերութիւն հաստատեր է Տարֆուրցիներուն հետ, որք հակառակ են Խարթումի Մէհտիին, և անոնցմէ ոյժ առնլով, կը քալէ՝ նեղոսի ուղղութեամբ՝ դէպ ի Խարթում, Մէհտիին տապալելու հաստատ առաջադրութեամբ։

Հիմա բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհի ուշադրութիւնը կեդրոնացած է Էմին փաշայի այս յանդուգն և վտանգալի արշաւանքին վրայ, զոր եթէ յաջողապէս ի գլուխ հանէ, Էմին փաշա ժամանակիս մեծագոյն մարդոց կարգին մէջ երեւելի տեղ մը պիտի գրաւէ իրաւամբ։ Գերմանը մանաւանդ իրաւացի հպարտութեամբ կը խօսին Էմին փաշային ցայս վայր քաղաքակրթութեան մատուցած ծառայութեանց վրայ, և այն մեծագոյն ծառայութեան վրայ զոր կը պատրաստուի մատուցանել ամենայն անձնուիրութեամբ։ Իսկ խեղճ Պ. Սթէնլի առ այժմ մոռացութեան կը տրուի, կամ լաւ եւս՝ բոլորովին անստուգութեան մատնուած է, երկար ժամանակէ հետէ լուր մը չառնուելուն պատճառաւ։

—)(14)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳՆԱԿ ՓԷՕՅԵԷ

ԱՅՐԻՆ

Տիկին Ֆրէմէօզ իւր նամակին պատասխան չտանալով, պարզապէս եզրակացուց թէ որդին իւր պատրանաց ի թերեւս ելնելը տեսնելէն դժկամակած եւ շփոթած՝ նախամեծար կը համարէր լռութիւն պահել նիւթի մը վրայ որ տոժանելի էր իրեն համար։ Վայրկեան մ'իսկ չենթադրեց թէ, այս ամուսնութեան լուրն անձնասիրութեան վշտէ բոլորովին տարբեր վիշտ մը կրնար պատճառած լինել անոր։ Շուրջ մէկ տարի կար յայտնամ որ Մոռիս հեռացած էր երկրէն։ այդ միջոցին, մայրը մի քանի շաբաթ որդւոյն քով անցուցած էր ի Ռէնն, բազմաթիւ նամակներ ստացած էր անկից, եւ անոր խօսից կամ գրութեանց մէջ ոչինչ կարծեցուցեալ կուտար թէ երիտասարդը Ռօպէրի այրւոյն նկատմամբ ցուրտ եւ յարգալիր հետաքրքրութենէ տարբեր զգացում մը կը տածէր։

Տասն օր յետոյ, տը Ֆրէմէօզ կոմսուհին կ'առեղեգործէր սրահին մէջ, երբ յանկարծ բակին քարայատակին վրայ երիվարաց դոփիւն մը լսելով, գլուխը պատուհանէն դուրս հանեց։ Սրտին ուղղեալ հարուած մը զգաց տեսնելով որ իւր որդին էր, ձիաւոր գնուորի մը եռեւէն։ Տարտամ կերպիւ հասկցաւ թէ այս անակնկալ գալուստը պատասխան մ'էր իւր նամակին եւ թէ իւր որդւոյն կողմէ այսօրինակ որոշում մը կրնար ծանրակշիռ հետեւանքներ պարունակել։

Միեւնոյն վայրկենին ներս մտաւ Մոռիս, ժպիտ ի շրթունս, այլ յոյժ գունատ։ Մայրը որդւոյն ընդառաջ փութացած էր, եւ երկու ձեռքէ կեցուցեալով զինքն այն պահուն երբ ներս մտնել կ'ուզէր։

—Դո՞ւն, գոչեց։ Ի՞նչ ընելու եկար։

—Հանդստանալու, մայր իմ։ Տկար էի, յոգնած էի ժամանակիս մ'ի վեր . . . Գլխուս վերքը շատ ցաւ պատճառեց ինձ։ Անցեալ տարի արձակուրդս կարճեցուցած լինելով, դիւրաւ կրցայ նոր մը առանալ այս տարի եւ ահա եկայ։

—Մոռի՛ս, ըսաւ մայրը որդւոյն աչացը մէջ դիտելով շեշտակի, դարձեա՞լ կը փորձես խաբել զիս։

Երիտասարդն սկսաւ ծիծաղիլ, մայրը գրկեց, հակառակ անոր կամաց, եւ իւր քով նստեցուցեալով զնա։

—Սիրելի մայրս, ըսաւ, կը գուշակեմ մտքերնիդ։ Կ'ենթադրէք թէ եկած եմ ողբերգական կերպիւ խռովելու մեր դրացնուհւոյն հարսանիքը, ինչպէս Լէսլի ալ Լաֆերմոսի մէջ, և թէ մենամարտի պիտի հրաւիրեմ Էսկառը . . . Ժէռառը . . . Ինչպէ՞ս կը կոչուի։ Բայց դիս ո՛չ այդքան չարաբիա ո՛չ ալ այդքան ծաղրելի մէկուն տեղ դրէք։ Այսու հանդերձ ատած պիտի լինիմ, յարեց տեսակ մը վեհութեամբ, եթէ ըսեմ թէ այս ամուսնութիւնը—զոր քիչ մը չատ կը փոխանցնեն— իւր բաժինը չունեցաւ արձակուրդ խնդրելու որոշմանս մէջ։ Ճշմարիտը, բաներ կան զորս չէ մարթ առանց բողոքոյ — գէթ լռիկ բողոքոյ — անցուցնել տալ։ Տիկին տը Լա Բավ կ'ամուսնանայ, ապատ է։ Սակայն Ռօպէր իմ բերնովս ըսած է նմա որ եթէ այս բանս պատահի, իւր ուրուականը պիտի երեւի։ Արդ, այդ ուրուականն ես պիտի լինիմ։ Ցեռուն պարտականութիւն մ'է այս զոր ունիմ հարարել բարեկամս հանդէպ, և պիտի կատարեմ։ Ուստի իմ ներկայութիւնս իրեն դէմ պիտի հանեմ, այսչա՛փ։ Մի՛ վախնաք ո՛չ ազմուկէ և ո՛չ դպիրակութենէ։ յիմար չեմ ես, և քաջ գիտէք թէ հպարտ եմ . . . Վատահ եղիք իմ վրայ։

Տեսաւ որ մայրն արտասուք մը կը սրբէր առանց պատասխանելու։

—Սիրելի մայր իմ, յարեց գորովանօք, ի՞նչ կ'ուզէք որ ըսեմ կամ ընեմ զձեզ սփոփելու համար։ Կ'ուզէ՞ք որ խոստնում ձեզ տիկին տը Լա Բավի տունը չերթալ առանց ձեր ընկերակցութեան։ Ցայսժամ աւելի՞ ապահով կը լինիք։

—Փոքր լինչ, քրմինիշեց պառաւ կինն իւր արտասուաց միջէն։

—Լա՛ւ ուրեմն, կը խոստանամ զայդ։ Զարմանալին սա է որ, երեք չորս օր վերջը, տիկին տը Ֆրէմէօզ ինք ստիպեց իւր որդին դղեակն այցելութեան երթալ Գանի որ անկարող էր հանդիպումն արդիլելու, իրեն այնպէս կը թուէր թէ նուազ պիտի տանջուէր երբ սառնութիւնը վերնար և Մոռիսի ու տիկին տը Լա Բավի նոր յարաբերութիւնք, իւր ներկայութեան շնորհիւ, բնական և կանոնաւոր շրջան մը առնային։ Արդէն գրացիներէն լսած էր որ Մառիանի նշանածը, ժէռառ տը Բօմպալէօ, գնացած էր երկու երեք օր անցունել ի Բարիզ, և չատ գոհ պիտի մնար որ առաջին տեսակցութիւնն անոր բացակայութեան միջոցին տեղի ունենար։

Ուստի, մայր և որդի միջոցէն յետոյ այցելութեան գնացին տիկին տը Լա Բավի։ Ընդունուեցան և չատ ցուրտ կերպիւ ընդունուեցան տիկին տը Բօմպալէօի կողմէ որ, յորմէ հետէ խնացած էր Մառիսի յանկարծական ժամանումն, զինուորական հրամանի մ'ի գործ կը դնէր դղեկին շրջակայքը։ Ներողութիւն խնդրեց որ ի-մաց չէր տար իւր եղբօրդատեր։ — անօգուտ էր այս, վասն զի Մառիանն անհանգիստ լինելով խուզեն դուրս չէր ելներ։

—Տղան բացակայ է, յարեց, առաջին անգամն է որ իրարմէ կը բաժնուին իրենց նշանուելէն ի վեր, և կ'ըմբռնէք թէ խեղճ հարսնցուս սիրտը չատ կոտրած է այս պատճառաւ։ Այս առաւօտ ժամերով լացաւ։

Հաղիւ այս խօսքերը կ'արտասանէր հատատ ձայնիւ մը, երբ դուռը բացուեցաւ և տիկին տը Լա Բավ ներս մտաւ, ո՛չ այնպէս որպէս նկարագրած էր իւր հօրաքոյրն, այլ ալեալեալ գլխաթ և տկար երեւոյթով, այլ խնդուներես, հագուած շքուած, յարմարեալ և նոյն իսկ զուարթ կերպարանքով, թէև սովորաբար զուարթութիւնը չէր իւր գեղեցկութեան գլխաւոր յատկանիշը։

—Ա՛հ, ի՞նչ անակնկալ բարեբաղդութիւն, գոչեց, երկու ձեռները կարկառելով՝ մին Մառիսի եւ միւսն անոր մօր։

Այս ընդունելութիւնն, այս լեզուն չէին համապատասխաներ բնաւ Պ. տը Ֆրէմէօզի կանխատեսութեանց։—իւր ներկայութիւնը, փոխանակ մանկամարդ այրւոյն վրայ Մեդուսայի գլխու տպաւորութիւն մը յառաջ բերելու, ինչպէս հպարտացած էր ինքնին, ընդհակառակը հաշմարիտ հաճոյք մը կը պատճառէր նմա, եւ ընդհակառակին՝ ինքն էր որ կիսովին ապշած մնացած էր։ Նոյնպէս եւ մայրն։ Տիկին տը Լա Բավ իրեն յատուկ գաղտնապէս հեգնական եղանակաւ վայելեց իւր հիւրերուն զարմացումն, եւ միևնոյն ժամանակ իւր հօրաքեւ դժկամակ կերպարանն։ Այս ամենը տեսնելով իւր զուարթութիւնը կրկնապատկեցաւ, եւ գրեթէ ինք առանձինն մատակարարեց խօսակցութեան նիւթն այնպիսի հեշտութեամբ մը եւ այնպիսի զուարթագին որ արուեստակեալ լինելու թերթեւ նշոյլ մ'անգամ չիրելով, եւս առաւել արտասովոր կը թուէին։

Երբ տեսաւ որ Մառիս մեկնելու մտադիր էր։

—Աղէ՛կ միաքս եկաւ, հրամանատա՛ր, ըսաւ նմա ծիծաղելով, հապա մեր ձիով պտոյտը . . . զոր խոստացած էք ինձ տարիէ մ'ի վեր։

—Տիկին, ըսաւ Մառիս զարմանաց եւ վարանման շարժուելով մը, երբ որ ուզէք։

—Այո՛, յարեց այրին ծիծաղը բարձրացուցելով, շարունակ կ'ըսէք ինձ—երբ որ ուզէք . . . եւ յետոյ, երբ կ'ուզեմ, կը փախչիք։

—Անգամ մ'ալ փորձեցէ՛ք, ըսաւ երիտասարդը։

—Խոստովանեցէ՛ք թէ բարի կին մ'եմ... Լա՛ւ ուրեմն, միշտ վատը, ժամ տանին։

Մինչ Պ. տը Ֆրէմէօզ ու մայրը դէպ ի Բաբիէօռէ կ'ուղեւորէին, միմեանց հաղորդելով Մառիանի եղական ընթացքին իրենց կրած տպաւորութիւնները, անդին տիկին տը Բօմպալէօ մեռմ կշտամբանաց ձայնով մը կ հարցունէր իւր եղբորդատեր, թէ պատշաճ կը դատէ՞ որ ամուսնութեան մի քանի օր մնացած, օտարականի մը հետ առանձինն շրջագայութեան ելնէր ձիով։

—Նախ, պատասխանեց տիկին տը Լա Բավ, հրամանատարն ինձ համար օտարական մը չէ։ երկրորդ, առանձին չպիտի լինինք, քանի որ Ֆրանսուան հետերնիս պիտի առնենք։ ասոնցմէ զատ, ես դեռահաս աղջիկ մը չեմ, այլ այրի մը, և իբր այն՝ կարծեմ թէ իրաւունք ունիմ, ցնոր անօրինութիւն, շրջիլ որո՛ւ հետ որ կամքս ուզէ։

—Բայց չե՞ս երդնչիր, հոգիս, որ ժէռառը կը նեղանայ։

—Ո՛չ, ըսաւ տիկին տը Լա Բավ, և հեռացաւ։

(Շարունակելի)

ԱՋԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն Ժողովը վաղը Ժամ 4ին ի Նիստ պիտի դումարի ի խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Բալուէն Ազգ. Պատրիարքարանի և Դատական Նախարարութեան ուղղեալ կրկին հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ քաղաքին նշանաւոր ազգայիններէն Մ. Յովհաննէս էֆէնտի Տ. Դէորգեան՝ մի քանի չարագործաց կողմէ դաւադրութեամբ խնջոյքի հրաւիրուելով Արածանի գետոյն եզերաց պարտէզներէն միոյն մէջ, չարաչար կ'սպաննուի անդ և գետը կը նետուի։ Սպաներոյն մայրն ալ Քարբերդէն հեռագիր մը ուղղած է յԱզգ. Պատրիարքարան, ինչպէս և Քարբերդի Դեր. Առաջնորդն ալ հեռագրաւ խնդրած է ուշադրութեան առնուլ սոյն բստմեղի օճրագործութիւնը։

Մ. Յովհաննէս էֆէնտի Տ. Դէորգեան 38 տարեկան անձ մ'էր, քաջ տաճկագէտ և օրէնսգէտ, և երկար ժամանակ կարեւոր անդամակցութիւն ունենալով կառավարական ժողովոց մէջ, օգտակարապէս ծառայած է Տէրութեան շահուց։ Բաց ասի, Ազգային Ժողովներու մէջ թէ՛ ատենադպրութեան և թէ՛ ատենապետութեան պաշտօնով ազգին կը ծառայէր երկար տարիներէ հետէ, կարեւոր մասնակցութիւն մ'ունենալով ազգային և կրօնական ամեն գործոց ու հանգամանքութեանց մէջ։ Իւր մահ մեծ կորուստ մ'է Բալուայ համար։

Հրատարակուեցաւ Խէյրէ յուլիսի ամսաթիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Խիկարի չորրորդ չրջանի լրումն։ — Մովսէս լոգպաններ։ — Կրթական խնդիր։ — Խուրմի մայգարէ։ — Գրամակրութիւն։ — Ղենջակ։ — Երեսփոխան մը։ — Աստղիկ։— Միացեալ ընկերութիւն։ — Ազգային բարերարներ։ — Տէքօլիթէ։ — Սողոմ։—Անակրէոն։ — Պշրանք։ — Մովլա Վլասակար ազգային տեսակցութիւն։ — Մաղնիսայի հանգոյցը։ — Ո՞վ պիտի ընտրուի Պատրիարք։ —Առանին տեսարաններ։ —Գրպանի տետրը։

Բաւարարան Մանկանցի 14 տեսակ հրատարակուեցաւ և կը պարունակէ «Հաւատարմութիւն (Հայուհին) — Հեծնելու ձին— Զիւռն գամը — Ամէն փայլուն ոսկի չէ — Թրաձուկ — Երկու կիտրոնք — Հատառօտ տեղագրութիւն Երուսաղէմի։»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՁԵՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Աթէնքի օսմանեան դեսպան անուանեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամ Բէուֆ փաշա զատէ Բիրա պէյ։

Առանցի նահանգին Ըսլահիէ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Օսմանիէի գայմագամ Ազատուլլահ պէյ։

Նոյն նահանգին Օսմանիէ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Բաւասի գայմագամ Շէխէտտին էֆէնտի և նմա յաջորդեց Հիլմի էֆէնտի։

Քարբերդի նահանգին Հիւսնիմանսուր գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Հագգը էֆէնտի։

Պալայի ատտիճան տրուեցաւ Շերքէթի Խալիլէ ընկերութեան տնօրէն Վսեմ. Հիւսէյն Խաքի էֆէնտի։

Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետութեան Դրան ամրութեանց եւ շինութեանց ճիւղին նախագահ Ֆէրիդ Ա-պիտ փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ սպայկոյտի Մերլիվա Թահիր փաշայի։

Մեծաւ բերկրութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան և Իմթիազ պատուանշանի արծաթ չքադրքը շնորհել Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի, երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան՝ Վսեմ. Ունճեան Աբիկ էֆէնտիի և երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Վսեմ. Մաքսուտ Սեպուհ էֆէնտիի։

Օգոստափառ Սուլթանին կողմէ վերոյիշեալ երեք բարձրատիճան ազգայնոց շնորհեալ պատուանշանք հաւատիք մ'են այն բարձր համարման զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւն կը հաճի տածել Վսեմ. Մաքսուտեան եղբարց և Վսեմ. Ունճեան էֆէնտիի նկատմամբ և արդարացի գնահատում մը՝ այն հաւատարիմ ծառայութեանց զորս Նոցին Վսեմութիւնք կը մատուցանեն երկրին։

ՄԱՅՈՒԱՅԻ ԽՆԴԻՐը

Բ. Դուռն երէկ մեծ Տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանաց հաղորդեց Մաուսայի խնդրոյն առթիւ պատրաստուած ծանուցագիրն ուղղեալ առ մեծ Տէրութիւնս։

ՄԻԻՆԻՐ ՓՈՇՆԱ Ի ՊԵՐԼԻՆ

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Դերմանիոյ Կայսրն անցեալ գիշեր չքեղ հացկերոյթ մը տուեր է ի պատիւ օսմանեան արտասովոր դեսպան Միւնիր փաշայի։ Սոյն հացկերոյթին ներկայ գտնուեր է Դերմանիոյ աւագանին։

Միւնիր փաշա հետեւեալ օրը Պերլինէ մեկնելով Վիէննա ժամաներ է ուստից երէկ ճամբայ ելեր է և վաղը մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՕԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Հաբէնբէրգ կիսանայ թէ Երմտական ժողովոյ Նախագահ Իպրահիմ պէյէ, Սիւլէյման Սուտի էֆէնտիէ և Ճէվալ պէյէ բաղկացեալ յատուկ յանձնաժողով մը կազմուած է որ պաշտօն ունի քննել Երմտական Նախարարութեան ինչ ինչ անճահ գործառնութեանց առթիւ չրջած զրոյցներն ու ճշմարտութիւնն երեւան հանել։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՄԻԱՑՈՒՄՆ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Փարիզէ եկող առաջին կառախումբն երէկ առաւօտ եւրոպական ժամ 7.45ին Սիրքէճիի կայարանը ժամանեց։ Այս կառախումբին հետ կան նաև ննջարանի ծառայող վագոններ։

Ցիչեալ կառախումբով մայրաքաղաքս ժամանած են Փարիզէն, Վիէննայէն, Բէչդայէն և Պելգրատէն ուխտաւորի չափ հրաւիրեալք որոց մէջ կը գտնուին Վ.-Է.-Լէ ընկերութեան տնօրէնը, սերպական երկաթուղեաց ընդհանուր պատուիրակն, Պոլսոյ սերպիական նախկին դեսպան Պ. Ֆիլիպ Քրիսոդիչ և եւրոպական լրագրաց թղթակիցք ոմանք։

Սոյն օտարազգիք մէկ քանի օր մայրաքաղաքս մնալէ յետոյ պիտի մեկնին։

Այ Սդէֆանոսի, Մագրիգիւղի, Գուսմ գաբուի և Սիրքէճիի կայարանաց մէջ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը խռնուած էր տեսնելու համար Փարիզէ եկող առաջին կառախումբը։

* * *

Մասնաւոր հեռագիր մը ծանոյց երէկ երկաթուղեաց միացման առթիւ Սոֆիայի մէջ կատարուած Հանդէսն, Աւասիկ այն բանախօսութիւն զոր Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխանն արտասաներ է կիրակի գիշեր տրուած սեղանին վրայ։

Տեսք։

Ինձ անկ եղաւ, իշխանութեանս առաջին տարւոյն բարերումն առաջ, հանդիսաւորապէս բանալ, իմ մայրաքաղաքիս մէջ, ի ներկայութեան համայն Եւրոպիոյ ներկայացուցչաց, այս գիծն որ միացումն պիտի լինի Արեւմտից ընդ Արեւելս։ Այս մեծ արդիւնք որ ձեռք բերուեցաւ յոյժ գժուարին պարագայից մէջ, սոսկ պուլկարական ոյժերուն և միջոցներուն շնորհիւ, իրաւացի հպարտութեամբ մը և արդար գոհունակութեամբ մը կը լնու սիրտս։

Շնորհակալ եմ ձեզ, տեսարք, որ եկաք ձեր ներկայութեամբ բարձրացուցեալ այս հանդիսի փայլն Իցիէ թէ այն երկիրն՝ որ ընտրեց զիս, վերջապէս լաւագոյնս դնահատուէր և ասելի ոչ մեծութեամբ կառավարուէր։ Գո՛ւշ, տեսարք ներկայացուցիչք մամլոյն, որ յառաջապահներն էք քաղաքակրթութեան և յառաջդիմութեան, բանբերներն եղէք ազնիւ խօսքերու, թոյլ տո՛ւք մեզ յուսալ թէ յետ պսորիկ պիտի տրուի Պուլկարիոյ, որ այնքան առատապէս օժտեալ է յԱստուծոյ, արդարութիւնն որում ակնկալելու իրաւունք ունի։

Քաղցր պարտականութիւն մը կը կատարեմ շնորհակալ լինելով հնամն ազգին, իմ կառավարութեանս և երկաթուղեաց շինութեանընկերութեան՝ այն հոյլենասիրական եռանդին համար զոր ի գործ ածեց այս անհունապէս քաղաքակրթիչ ազգային գործոյն կատարման համար։ Բամի կ'առաջարկեմ իմ երկրիս կենաց, ձեր ամենուդ կենաց, Տեսարք, մտուրեան, համերաշխութեան եւ երկրին կենաց։

Իշխանը պուլկարերէն լեզուաւ կըրկնած լինելով վերջին երկու պարբերութիւնները, ջերմագին ծափահարութեամբք ընդունուեցան այս խօսքեր։ Պ. Նաչէվիչ պատասխանեց յանուն Պուլկարիոյ և Թուի թղթակիցն յանուն մայրոյ ներկայացուցչաց, որոց կոչում ըրած էր իշխանն։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Երմտական առաջեալ նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա երէկ Բ. Դուռը գնաց և երմտական ինչ ինչ կարեւոր խնդիրներու վրայ խորհրդակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Իվանօֆ և Բէժիի տնօրէն Պ. Օպուանօ երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Պարսկական կառավարութիւնն Աբէնա և Արէնքի պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Արտաքին գործոց Նախարարութեան Մէջլիսի Մուշիր պէյի, Անտառաց և Հանքաց վարչութեան մասնագիտաց ժողովոյ նախագահ Նազիֆ պէյի, Արտաքին գործոց Նախարարութեան հիւպատոսական դիւանի առաջին քարտուղար Տատեան Տիրան պէյի և կայսերական Թիւնապահ Շերիֆ պէյի։ Նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանը Խարիճիէի Թղթակցութեան դիւանի քարտուղար Մուսթաֆա Թահսին պէյի և կայս. պալատան արաբերէնի և պարսկերէնի թարգմանիչ Համտի պէյի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է սոյն պատուանշանաց գործածութիւնը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՆԱՄԱԿԱՑՈՒՆՔ

Օսմ. կայս. կառավարութեան և մայրաքաղաքիս աւստրիական թղթատարութեան միջեւ առժամեայ հաւաձանութիւն մը գոյացած է որ գործադրութեան մէջ պիտի մնայ մինչեւ յառաջիկայ դեկտ. 10։ Ըստ այդ հաւաձանութեան, աւստրիական վարչութեան կողմէ յատուկ սուրհանդակ մը թղթատարական պայուսակները պիտի առնու ի Հարմանլը և Կ. Պոլիս բերելով դայս պիտի բաշխէ օտար նամակատանց։

Լոյտի տնօրէնութիւնն ևս իւր կողմէ որոշած է վառնայի սուրհանդակը բանեցուցեալ տակաւին վեց ամիս, սպասելով որ միացեալ երկաթուղիք արպիսի վիճակի մը հասնին որ կարենան կանոնաւոր կերպիւ գործածել միջազգային թղթատարութեան պիտոյքը։

Օսմանեան նամակատանց տնօրէնութիւնն, ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, միջոցներ ձեռք առած է Սիրքէճիի կայարանին մօտ մասնաճիւղ մը հաստատելու համար։ Դալամիոյ նամակատունն ալ Պալըք Բազարի կողմը պիտի փոխադրուի։

Բ. Դրան խնդրանօք, Ֆրանսայի հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնն յիշատակագիր մը յղած է աստ ի մասին այն բարւոքմանց որք 15 տարիէ հետէ ի գործ դրուած են Ֆրանսայի թղթատարական գործոց մէջ։

ԺԱՄԱՆՄՈՒՆԵՐ ԵՒ ՄԵՆՄՈՒՆԵՐ

Վառնայի վերջին չոգենաւով Եւրոպայէն մայրաքաղաքս հասան Մեծ. Սուլեան էֆէնտի Սպարթալեան և Տիկին Սպարթալեան, ընկերակցութեամբ Տիկին Մաքսուտոֆի։

Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Թնդանօթաձիգ զօրաց մերկնիկա Մուսթաֆա փաշա՝ Տրապիզոնի ճամբով կարկինէն, Գորֆուի օսմանեան երկրորդ հիւպատոս Բասգալ էֆէնտի՝ Զմիւռնիայէն և Բաղաքապետութեան հաշուակալ Բէչար էֆէնտի որդին Բէչիր պէյ Փարիզէն։ Բէչիր պէյ, որ ի Փաուսուն կառնու, Կ. Պոլիս եկած է արձակուրդի օրերն իւր ծնողաց քով անցուցանելու համար։

Երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ առողջապահական վարչութեան առաջին քնիչ Գոչունի էֆէնտի՝ ի Զմիւռնիա։

ՊԱՇՏՕՆԷՈՑ ԱՄՍԱԹՈԹՆԵՐ

Եվմտացոյցի հաւասարակշռութեան համար որոշուած էր կառավարական բոլոր պաշտօնէից ամսաթոչակի ընդհանուր գումարէն հարիւրին հինգ դեղ մը ընել եւ յանձնարարել կառավարական պաշտօնատանց պետերուն որ իւրաքանչիւր պաշտօնատան ինկած դեղչի բաժինը գործադրեն այլ եւ այլ խնայողական միջոցներով։

Արդ, կըսուի թէ կառավարական պաշտօնատանց պետերն հարկ եղած խնայութիւնը ձեռք բերելու համար հարկ չեն դատած պաշտօնէից ու բարտուղարաց ամսաթոչակներէն հարիւրին հինգ դեղչել, այլ այժմ կը խորհրդակցին ուրիշ միջոցներով գործադրել յանձնարարեալ խնայողութիւններն։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան հանքային ընկերութիւնն որոյ մենաշնորհը Լէոնիտաս Պալթաճի էֆէնտիի տրուած էր, վերջնական կերպիւ կազմակերպուած է։

Պալթաճի էֆէնտի, որ կայս. Պէրաթն ստանալէ յետոյ Փարիզ, Վիէննա և Եւրոպիոյ այլ մայրաքաղաքները դնացած էր հարկ եղած դրամագլուխն հայթայթելու համար, յաջողելով իւր այդ դիտումներուն մէջ մայրաքաղաքս վերադարձած է։

Պալթաճի էֆէնտի՝ ըստ տրամադրութեան կայս. Պէրաթին, ի մօտոյ Օսմ. կայս. Պանքային պիտի յանձնէ 20,000 ոսկւոյ ապահովութեան գումարն, որով ընկերութիւնը պաշտօնապէս կազմուելով գործի պիտի ձեռնարկէ։

Առողջապահական վարչութիւնն որոշած է որ տարափոխիկ ախտէ մեռած անանց մորթերն առանց դուրս հանուելու և գործածուելու թաղուին։ Վարչութիւնը ծանուցանելով դայս ամեն կողմ հրահանգ տուած է թէ այդ տեսակ ախտերու անկեսացումէն յետոյ ևս այս որոշում պէտք է գործադրուի ցնոր տնօրէնութիւն։

—Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան Նախորդ շրջանն քննիչ Պ. Սրանամի որ նոյն վարչութեան ընդհ. հաշուեքննիչ անուանուած է, Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս եկած է իւր նոր պաշտօնի գլուխն անցնելու համար։

— Թղթատարական վարչութիւնն յանձնարարեր է իւր պաշտօնեաներէն Լէպպէպ էֆէնտիի և այլ մի քանի պաշտօնէից մայրաքաղաքիս Նամակատանց մնուցիներու հաշիւները քննել։

—Շրջտարեն կը գրեն թէ այս ամառ ամեն սատիկ տաք կը տիրէ գաւառին մէջ որ երկրագործ ժողովուրդը չհամարձակիր դաշտերն երթալ։ Կուսակալ Թահիր փաշա հիւանդ լինելով, վարչական գործերը փոխանորդաբար կը վարէ Շերիի դատաւորն։ Ցաճախակի դողութիւնք կը պատահին քաղաքին մէջ և աւազակաց խումբեր կասպատակեն շրջակայքը։

— Ի Դերմանիա հրատարակեալ Ֆրանֆֆուրդեր Զայդունկ լրագրին ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Սելանիկի և Դոսսվալի զօրաբաժիններու առաջին բժիշկ միրլիվա Մաթգովիչ փաշա նախընթաց օր Սելանիկ ուղևորեցաւ։

—Մեծ գործունէութիւն կը տիրէ Յունարանապոլիս, քաղաքին ամրութեանց շինութեան առթիւ։ Արնաւուտ քէօլի մօտ կառուցեալ ամրոցն աւարտած է և անոր բացումը տեղի ունեցեր է նախորդ շաբթուն, ի ներկայութեան կայս. երկրորդ զօրաբանակի սպայից և նահանգին բարձրաստիճան պաշտօնատարաց։ Օսմանեան զրօշակը բարձրացուեր է ամրոցին վրայ, գինուորական նուագածութեամբք, և հանդէսը փակուեր է զօրահանդէսով մը։

—Ի Պուրսայ հրատարակեալ Իրէնա լրագրոյ ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Էնկիւրիւէն Ս�-ոէդի ուղղեալ նամակ մը հետեւեալ օճրագործութիւնը կը պատմէ։

Եղջերացի քրիստոնեայ մը Էնկիւրիի Ինճէ Սու գաւառակը կուգայ ցորեն վաճառելու համար եւ խանութի մը կը բռնէ։ Քրիստոնեան տասն օրի չափ կանգնեցանայ։ Տասն օր յետոյ պարապ դեռնի մը մէջ մարդու երկու թեւ եւ երկու ոտքեր կը գտնուին։ Ոստիկանութիւնն անմիջապէս խուզարկութիւններ կը կատարէ։ տեղացիք ինչ ինչ նշաններով կը հաստատեն թէ այդ թեւեր ու ոտքեր ցորենավաճառ քրիստոնէինն են։

Ոստիկանութիւնն ուրիշ քրիստոնէի մը վրայ կը կասկածէ և նորա տունը կը կոխէ։ Նորա կինը կը խոստովանի թէ սպաննեալ քրիստոնեայն իւր ամուսնոյն հետ գիշերն եկած էր, թէ երկուքն ալ բաւական խմելէ յետոյ, ամուսինը նորա թեւերն ու ոտքերը կտրած և յետոյ խոյս տուած է։ Ոճրագործը Դանեմարկ մէջ ձերբակալուելով ինճէսուի դատարանին կը յանձնուի, ուր կը խոստովանի իւր ոճրին։ Դատարանը կեսարիոյ բանտը կը զրկէ զայն։

—Սեբաստիոյ Գարահիսարը Շարպի գաւառին Համիտիէ գաւառակին ժողովուրդն, հանրագրով մը ուղղեալ առ Ներքին գործոց Նախարարութիւնն, բողոքած են գայմագամ Հագգը էֆէնտիի պաշտօնավարութեան դէմ և նորա փոփոխումը խնդրած։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնն այս առթիւ տեղեկութիւն պահանջած է Սեբաստիոյ կուսակալութենէն։

—Զմիւռնիոյ նամականի վարժարանին քաղաքական անտեսագիտութեան ուսուցիչ կարգուած է Նահանգին կառավարական պաշտօնեայներէն Յովհաննէս Ֆէրիտ էֆէնտի։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմանեան կայսերական Պանքային Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ շաբաթ, 6|18 օգոստոս, Դուրպան Պայրամի տօնին առթիւ։

Վաղը կը հրատարակենք Արեւելեան երկաթուղեաց գծերու երթեւեկութեանց նոր ժամանակացոյցները, թէ՝ Կ. Պոլիս-Ֆիլիպ-Զէքմէճէ և թէ Ադրիանուպոլսոյ գծերուն վրայ։

ՀԵՌԱԳՐԱՎԱՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Գահիրէ, 13 օգոստոս

Մասուայէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տէպէպ յաղթեր է իտալական ջոկատի մը, որ շորս սպայ և 330 Պաշտպանութիւն մեռեալ ունեցեր է։

Պերլին, 13 օգոստոս

Ֆէլտ-Մարշալ-զօրավար կոմս Մոլդքէ հրաժարական տուաւ բանակին սպայակոյտի պետի պաշտօնէն, եւ Պաշտպանութեան Յանձնախմբին նախագահ անուանեցաւ։

Զօրավար կոմս Վալսերսի բանակին սպայակոյտի պետ անուանեցաւ։

Լոնտոն, 13 օգոստոս

Անգլիական Խորհրդարանն իւր նիստերն յետաձգեց մինչեւ 6 Նոյեմբեր։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՓՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 3 օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՎԱՐՈՒՆ

ամիս Լոնդրայի վրայ (պանքայի)	.....	110 1/2
3 » » » (վճարվելիք)	.....	110 1/8
3 » Փարիզի » (պանքայի)	.....	22 90
3 » » » (վճարվելիք)	.....	22 97 1/2

Օսմանեան Բանսոլիտ

		Դաշտկան
Երեկ երեկոյ գոց. (Մէջտեղ.)	Սէրի	16 13
Զորապին գոցուելէն վերջը	»	16 13
Բերայի մէջ	»	— —
Ընդհանուր բացուելքաւ	»	16 12
Բարձրագոյն գին	»	16 12
Նուազագոյն »	»	16 12
Կէս օրին	»	16 12

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼԻ ՏԱՍԵՆԱՅԻ

Երեկ երեկոյ		37 27
Այս առաւօտ		37 30
Կէս օր		37 30

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԿԱԿՈՒԹԻՒՆ

Փոխանակութիւն 1858)	Սէրի	24 30
» 1862)		
» 1869)		
» 1863)	»	15
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	»	16 12
» 1873)		

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՈՒԹ

Սովրիկի դիներայ	Ֆունտ.	4 7
Քրէտի դիներայ	Օսմ. »	7 25
Գլանի տալ դալես	» »	6 25
Գօս. Շանմի է վայրէր	» »	4 20
Թրամուանէ	» »	470
Բու մէյէ երէսթուզի	Ֆր.	41 7/8
Պպպիկոսանի տը Բրիսքրիմէ	»	—
Բանեթուզրի Լաբրիմի	»	118

ՂԱՅՄ ԱՅԳ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	զրշ.	100
20 Ֆրանքոց	»	88 2
Անգլիական ոսկի	»	110 35
Բոլ. լիմբերիալ	»	91
Ֆրիմիլ	»	51 20
Լուսպի թիզմարամ	»	19 8
» արծաթ	»	74 20
Ֆլորին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 8
Պ. Հոլոնդ	»	104
Շիլինգոց	»	104
Մէճիտիէ	»	104 20
Ռասիկէ	»	13 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 14 Օգոստոս Ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. բանասիրատ			99 3/8
Օսմն. »	Սէրի Դ.	բացուելքաւ	14 13/16
» »	»	գոցուելքաւ	14 3/4
» »	»	Ա.	24 1/2
» »	»	Բ.	15 1/8
» »	»	Դ.	14 3/8
Օսմանի 1871			86 3/4
Փոխանակութիւն 1877			96 3/4
Պանք Օսմանի			10 7/8
Լուսական փոխառ. 1873			98 1/2
Եգիպտական միացեալ (ինդիգիտ)			84 3/4
» առանձն. (բրիմիէտէ)			102 3/4
Տպրոս Լանիէ			79 3/8
Տօնանիալ (փոխառ. Լօչիլոս)			101 3/4
Հունգարական պարատիմուղի 4 %			— —
Փոխանակութիւն Լարիզի վրայ			25 50

Վիէննա, 14 Օգոստոս Ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լանտնի վրայ	123 45
Օսմանեան երկաթուղի	20 70

Բարիզ, 14 Օգոստոս Ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Դանթ 4 1/2 %	105 77 1/2
» » 3 %	83 82 1/2
Օսմանեան յանօլիտ Սէրի Դ. բացուելքաւ	14 95
» » » գոցուելքաւ	14 92 1/2
» » » Բ.	14 85
» » » Գ.	14 85
Օսմանեան երկաթուղի	42 12 1/2
» Լէվիի բանեթուզրի	— —
Պանք Օսմանի	526 25
Գրէտի Լիոնէ	598 75
» Ֆոնսիէ	1363 75
Բանեթուզրի Լիոնի	1275
Սուէզի էյրանց	2222 50
Լուսական 5 % 1877 ի	101 3/4
Իտալական Դանթ	96 87 1/2
Սպանիական (արտաքին)	73 3/4
Եգիպտական միացեալ	430
Տրիբիզէ Թիւրք	423 75
Հելլանական 5 %	375
Զէք Լանտրայ վրայ	25 37

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ Ի ՊԷՕՒՔ-ՏԷՐԷ

Շաբաթ գիշեր, Թուսմանոյ գեսպանատան մէջ ընտանեկան երեկոյթի մը պարզ ու ազնիւ փայլչութիւնը տեղի ունեցաւ երկու հարսնաւոր արաբեատաքիսաց, Օր. Վանտա և Եանտուլիկա տը Պիւլէվարքի բոլոնացի քերց նուագահանդէսն։ Դեսպանական, ազնուապետական ու պաշտօնական—եւ նամանաւանդ չքնաղագեղ կանանց մոգական դասէն կազմուած ունկնդրաց սրտի թելերուն վրայ ուղղակի կը խաղար ու կը դողդողար։ Երկու գեղեցիկ ծաղկեփունջերու հետ՝ անընդհատ ծափեր կրկնել տուին սոյն կարգն զրսի նուագահանդէսն ալ աւարտեցաւ։ Ներկայք՝ ուրախ և զմայլուն՝ ցրուեցան, եւ ես ալ յիշեցի Վիքթոր Հիւկոյի մի պատուական քերթուածին սկզբնաւորութիւնն՝ որ սքանչելապէս կը յարմարի Օր. Եատուիկայի գիւթիչ ու մրթուն մասներուն։

Առաւ Աստուած իւր փափկագոյն
Կաւն, յարգարեց, մաքրեց զանի,
Եւ նուրբ գոհար մ'ստեղծեց իսկոյն
Խորհրդաւոր ու գեղանի։

Շինեց կենաց մատն այն սիրուն,
Գուրխ-գործոցն այն վեհ ու անգին,
Որ պաշտոնն է՝ մեր սրտերուն
Դպչիլ և մեզ ցոյց տալ գերկին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ

ԳԱՒՈՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԳԱՀԻՐԷ, 19 յուլիս

Տեղւոյս Խորհրդեան երկսեռ վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնք աւարտած լինելով, պարգեւաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ ամսոյս 10/22ին կիւրակէ օրն ընդ նախագահութեամբ բարեխնամ առաջնորդի վիճակիս՝ Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոսի Իզմիրեան։

Վարժարանը բազմաթիւ դրօշակներով և գեղեցիկ պատկերներով զարդուած էր չքեղապէս, ուսանող եւ օրիորդաց ձեռագործներն ի տես դրուած էին։ Կէս օրէն յետոյ ժամն Չէն սկսեալ խումբ խումբ հանդիսականք երկու սեռէ կը գիմէին ի վարժարան, ոյր բաւական ընդարձակ սրահը նեղ գալ սկսաւ, այնպէս որ ոմանք դրան առջեւ կանգնելու և այլք ետ դառնալու հարկին մէջ գտնուեցան։

Հանդէսն սկսաւ Ժամ 4ին։ ութ ուսանողներ և օրիորդներ յատկապէս պատրաստեալ բեմէն արտասանեցին հայերէն, ֆրանսերէն և արաբերէն քերթուածներ և ճառեր ընդ միմեանս ծափահարութեանց, ազգային ընտիր երգոց և քաղցրալուր նուագածութեան։

Մեծ. տնօրէնն ընթերցաւ վարժարանի երկամեայ տեղեկագիր, զոր հանդիսականք մտիկ ըրին խորին ուշադրութեամբ, և որմէ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւններն։

Վարժարանի մէջ կ'աւանդուին հայերէն, ֆրանսերէն և արաբերէն լեզուներն և այլ անհրաժեշտ ուսումներ։ Աշակերտաց թիւն է 85, որոց 42ը մանչ և 43ն աղջիկ։ վարժարանն ունի վեց պաշտօնեայ, 3ն այցելու։

Ըստ յիշեալ տեղեկագրի հինգ գլխաւոր պարագաներ Խորենեան վարժարանի յառաջդիմութեան ճամբուն վրայ մեծամեծ խոչնդոտներ կը յարուցանեն։

Այս պարագաներու ամենէ կարեւորներն են՝

Ա. Երկարատեւ բացակայութիւնք և տարաժամ հրաժարումնք երկսեռ աշակերտաց։

Բ. Երկսեռ ուսանողաց ստուար մեծամասնութեան վատառողջութիւնն ու չքաւորութիւնն։

Գ. Նորեկ երկսեռ աշակերտաց մեծաւ մասամբ հայերէն խօսակցութեան իսկ տգիտութիւնն։

Գ. Տնօրէնն այս երեք պարագաներու վրայ լոյս սփռող վիճակագրեր մէջ բերաւ, որք քաղուած են վարժարանի տոմարներէն։ Թուեց այն որոշումներ ու կարգադրութիւններ, որք ի գործ դրուած են մինչեւ մէկ աստիճան դարման տանելու համար այս վիճակի, զոր հիմնովին և կատարելապէս բարւոքել ոչ մի՛ պաշտօնական մարմնոյ ձեռնհասութեան սահմանին մէջ է։

Յետ ընթերցման Տեղեկագրի՝ տեղի ունեցաւ պարգեւաբաշխութիւնն և դասերու ուսումնական վիճակացոյց նիւերուն հետ՝ կարդացուեցան իւրաքանչիւր աշակերտի և աշակերտուհւոյ ի վարժարան մտից թուականն և ունեցած բացակայութիւններն, որք բազմաց համար յոյժ երկարատեւ եղած են և այլոց համար կրկնուած յանախ։

Ապա, հանդիսին նախագահ Պ. Հայրը պարագային յարմար ընտիր բանախօսութիւն մ'ըրաւ, շնորհակալութիւն յայտնեց երկամեայ չրջանի մէջ պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ (*) որ իւր հրաժարականը տուած է տարւոյս յունուար ամսոյ վերջ։ շնորհակալութիւն յայտնեց նաև վարժարանի պաշտօնէութեան և ի մասնաւորի Տնօրէն Պ. Նազարէթ Ազազարմի, այդ պատուական երիտասարդին, որ փետր. ամսէն ցայսօր՝ որոշմամբ պատ. Քար. Ժողովոյ՝ առժամապէս վարած է նաև Ուսումն. Խորհրդոյ պաշտօնն, յոյս յայտնեց թէ վարժարանը չկրկ խնամոց առարկայ պիտի լինի շնորհիւ նորընտիր Ուսումն. Խորհրդոյ, որ Մեծ. անդամոց ազգասիրական և կրթասիրական զգացումները ծանօթ են։ Ն. Գերապատուութիւն կնքեց իւր բանախօսութիւնն օրհնելով զյիշատակ Վանեցի Կարապետ ազա Գալստեանի, որ ոչ միայն ի հիմանց կառուցած է Խորենեան վարժարանն՝ այլև հատատուն եկամուտներ նուիրած է անոր մատակարարութեանն համար։ Փ. Հ.

(*) *Ի Գահիրէ Հոգաբարձութիւն չկայ, ազգային միակ վարժարանի նիւթական մատակարարութիւնն ևս յանձնուած է Ուսումն. Խորհրդոյ։*

ԳԻՏԱԿԱՆ

Վոսփորի հոսանքները.—Սեւ Ծովուն ջուրց բարձրութիւնը.—Պանչ Ուիթ.—Երկու անձ ի մի մարմին.—Ամենուս թիւ 2ը։

Արտաքոյ կարգի ամառ մը արտաքոյ կարգի ձմրան մը յաջորդելով այս տարի զարմանք ազդեց ամենուս։ Ինչ սաստիկ ցուրտ յունվարին և փետրվարին, ինչ չոր մարտին, ինչ թաց ապրիլին ու մայիսին և ինչ տաք յունիսին և յուլիսին մինչև կէսն։ Եւ ահա բանի օրէ ի վեր վերստին անձրեւալից հողմեր կը պատեն հիւսիսն և արեւելք։ Մետէորաբանական յոյժ կարեւոր երեւոյթ մ'է սա որ թէպէտ թոյլ չիտար ապագայն որոշ կերպիւ գուշակելու, այլ սակայն զգացնել կուտայ թէ ոչ նուազ արտաքոյ կարգի պիտի ըլլայ ամրան մնացորդ մասն և նա մանաւանդ աշունը։ Պէտք է սպասել 30 աստիճանէն վեր տաքերու, պէտք է պատրաստ ըլլալ այս տաքերուն հետեւող յանկարծական փոթորիկներու և ծանրաչափը չատ ու չատ պիտի զարմանալ իւր կրած արտասովոր ճնշմանց։

Եւրոպիոյ մէջ զանազան տեղեր զանազան կերպիւ ամառն իւր սովորականէն չեղած է։ Մեր շրջակայք ջերմութեան աստիճանէն դժգոհ են, մինչդեռ աւելի հեռուներ, պիտի ըսէի հիւսիսային Եւրոպա, ցուրտ և անձրեւ անդադար կընեղեն զմարդ և ըզբոյս։ բայց ահա տեղ մը կը կարդամ թէ Նորվեկիոյ մէջ այնքան տաք կ'ընէ եղեր որ դարուս սկիզբէն ի վեր նմանը չէ տեսնուած։

Մետէորաբանի մը համար բեղմնաւոր տարի մ'է այս, ինչու որ կլիմայից զեղծումները չատ կ'օգնեն զանազան երեւութից կապերն երեւան հանելու և այսու կը լուսաւորեն ցարդ մթին խնդիրներ։ Որքա՜ն լաւ պիտի ըլլար եթէ վարպետ մէտէորաբան մը գար հաստատուէր ի Պոլիս և դիտարան մը հիմնուէր։ մեր նեղուցը չատ հրահանգիչ է։ Առ այժմ Պոլսոյ լաւագոյն մէտէորաբանները նաւաբարներն եւ ձկնորսներն են, որք փորձով գիտեն զանազան երեւութից չարքն և մէն տեսնելով յաջորդը կրնան գուշակել։

Այսու հանդերձ սոքա ևս սխալեցան և զարմացան այս տարի։ Զմեռն ի բուն Վոսփորի ջուրերն արտասովոր կերպիւ բարձրացան և այնպէս մնացին. հոսանքները սովորականէն չատ առաւել սաստկացան, ինչպէս լաւ գիտէ Տնտյ չոգենաւուն նաւապետը։ ԵՒ ասկէ երկու ամսոյ չափ առաջ մի քանի գիշերներ յաջորդաբար ջուրերն յանկարծ այնպիսի բարձրութեան մը կը հասնին որ ծովեզերեայ բնակութեանց ոմանց ճաս տալ կ'սպառնային։

Հետաքրքրաց ոմանց համար շահեկան է ուրեմն դիտել Պ. Դաուբնէի մի աշխատութեան զոր հրատարակած է գերմաներէն Մէտէորաբանական թերթի մը մէջ և որ մեծ առնչութիւն ունի Վոսփորի ջուրց և հոսանաց գրգռեալ վիճակին։

Դիտենք թէ Սեւ Ծովը մի միայն Վոսփորով կը հաղորդակցի միւս ծովերու հետ, առանց որոյ լիճ մը պիտի ըլլար, հետեւաբար Սեւ Ծովին ջուրց վրայ եղած աշխատութիւն մը անտարակոյս կարեւոր է Վոսփորի համար։ Պ. Դաուբնէր պարտ անձին համարած է Սեւ Ծովին զանազան եզերքները ջուրց բարձրութեան փոփոխութիւններն չափելու և կամ այլոց չափածներն նշանակելու։ Արդէն այդ ընդարձակ ծովուն մեջտեղն այս չափն առնել չատ դժուար էր, թող որ անդ լուսնին ազդեցութեամբ մակընթացութեան և տեղատուութեան ազդեցութիւնը չատ զգալի է։ Եզերաց վրայ եւս սա զգալի է, սակայն հեղինակը զայս նկատողութեան առած է, բստ որում իւր տուած թիւերը կրնան ղերծ համարուիլ մակընթացութեան ազդեցութենէն։

Մէջտեղ 8 կէտի վրայ շարունակաբար ջուրց բարձրութեան չափերն առած է երկար տարիներ, տեսէ՛ք.

1. Ցնիէսթէր գետին բերանը, 7 տարի շարունակ,
2. Ցնիէբէր գետին բերանը (յՕչաքուր) 10 տարի շարունակ,
3. Օտեսա, 10 տարի շարունակ,
4. Ֆէռէյ, 5 տարի շարունակ,
5. Ազոֆի ծովուն մէջ, Ենիչերը, 6 տարի շարունակ,
6. Սէվաթօբօլ, 9 տարի շարունակ,
7. Եալթա, 7 տարի շարունակ,
8. Բաթի (կարծեմ Բոթի պիտի ըլլայ) 10 տարի։

Այս ութ կետերէն առաջին երեքը մեծ գետերու բերան են և կամ ժօս, ինչպէս Օտեսա։ Ազոֆի ծովուն ջուրց նուազ ազի ըլլալն ալ Ցնն գետին ազդեցութեան վերագրելով Ենիչերը և Ֆէրչ եւս կրնան այսպէս նկատուիլ։

Արդ՝ այս ամեն կէտերու վրայ ամեն տարի կանոնաւոր կերպիւ մայիսին և յունիսին 10 կամ 15 սանթիմէթր կը բարձրանան ջուրերն, որ ամենէն բարձր վիճակն է։ Ապա մինչև ձմեռ փոքր առ փոքր վար կ'իջնեն։ Սեպտեմբերէն մինչև մարտ, 8էն 11 սանթիմէթր բարձր կը մնան, մայիսին աւելի բարձրանալու համար։ Այն բարձր վիճակն որ գետերու բերան մայիսին տեղի կ'ունենայ, յունիսին զգալի կ'ըլլայ հեռու տեղերը։

Մեծ և ապարդիւն վէճ կայ այս զանազան բարձրութիւնները մեկնելու համար։ Միմիայն մէկ կէտի մը վրայ համաձայն են գիտունը, այն է թէ երբ ի Սեւ Ծով թափող գետերուն ջուրերը կը բարձրանան, այն ատեն Սեւ Ծովն ալ կը բարձրանայ։ հաւանական է ուրեմն թէ այդ հաստ, հաստ գետերուն բերած ջրոյն քանակութիւնն է որ Սեւ Ծովը կը հարստացնէ։ Արդէն, ըստ որում մայիսի արեգակն իւր ջերմութիւնն զգալի կ'ընէ, բարձր լեռանց վրայ կուտեալ ձիւնը կ'սկսի հալիլ և գետերուն ջուրերը կը շատանան, թէպէտ այս ջերմութեան աստիճան չէ այնչափ ուժեղ որ Սեւ Ծովի ջուրերը շոգիացնելով մեծ քանակութեամբ վեր առնէ ամպ կազմելով։

Այսչափ գետերուն վրայ աւելցնելով Դանուբն ալ և Փոքր Ասիոյ զրկած գետերն, և ուղղակի ծովուն վրայ եկած անձրեւներն, այս ամենը մեր խեղճ Վոսփորը պիտի դուրս թափէ։ Ամբողջ տարիներ Վոսփորը կը վազէ, կը վազէ, հոսանքները զարնուելով Վոսփորի անկանոն ափից յորձանք կը կազմեն, նամանաւանդ այն եզերաց վրայ որը դուրս ելած՝ ջրոց ուղղակի հարուածներուն ենթակայ են, ինչպէս եէնիքէօր, Քանլըճա, Հիսար, Քանտիլլի, Ռումելուհիսարէյ։ Հապա թէ Վոսփոր կը հասնի Սեւ Ծովն բարձրացեալ ջուրերը պարպել, և ահա՛ նորէն ձմեռ կուգայ, նորէն գարուն, գետերը կը յորդին ու գործ կ'ելլայ մեր նեղուցին։

Այս տարի ձմրան սաստկութիւնն առաւել եւս դժուարացուց այս պաշտօնը, քանի որ լերանց վրայ դիզուած ձեան քանակութիւնը խիստ մեծ էր և հետեւաբար սոցա հալթալթած ջուրն առատ։ Վոսփոր չդիտնալով թէ ինչ ընէ, բարձրացաւ, չտոկալով ջուրց առատութեան, և հոսանքները սաստկացան մակերեւոյթին և հետեւաբար ճնշման բարձրացմամբ։

Արդէն անցեալ աշնան երկարատեւ հարաւային հողմունք, որք կ'արգիլեն այս ջուրերն հանդարտ հոսելու, պատճառ աւելցուցին այս բարձրացմանց, որոյ ճիշդ նմանն անտարակոյս պիտի կրկնուի եթէ նոյն ձմեռը վերադառնայ յառաջիկային։

* * *

Մէտէորաբանականէն ներեցէք որ անցնիմ ի Հոգեբանական, առանց որ և է կապի և ձեզ ներկայացնեմ տարօրինակ երեւոյթ մը։

Աղջիկ մը կայ Պանչ Ուիթ անունով։ Այս աղջիկն Ի-Ի-Ի է և Փարիզի Սալբէթրիէռ հիւանդանոցին մէջ կը խնամուի և կամ լաւ կ'ուսումնասիրուի, ինչու որ տակաւին բացորոշ դարման չկայ այս հիւանդութեան։

Բաց աստի, այս աղջիկը հանգիստով կրնան քնացնել, այնպէս որ ըստ սովորութեան այդ վիճակին մէջ կատարելապէս կը հնազանդի զինքը քնացնողին հրամանց առանց որ և է դիմադրութեան և զուրկ կամքէ։ Պ. Ժիլ Ժանէ, եղբայր Բօլ Ժանէի, որում յանձնուած է հիւանդը, շատ մանրախոյզ կերպիւ քնած է նորա զգայարանաց վիճակն արթուն եղած ատեն։

Պանչ Ուիթի երբ արթուն է՝ կատարելապէս կորուսած է մկանաց զգացումն, այսինքն մարմնին անզգայ է, ձախ ականջը խուլ է, ձախ աչքը գոյները բնաւ չճանչեր և մինգամայն յոյժ կարճատես է և ն.

Երբ որ Պ. Ժիլ Ժանէ սովորական միջոցներով զանի կը քնացնէ, էթէոմիտի երեք վիճակներէն կ'անցնի կանոնաւորապէս։ Ա. Քուն և հրամանաց հնազանդութիւն, Բ. Դիակի նման անշարժ վիճակ, Գ. Քնաշրջութիւն։ Այս երեք վիճակներն երկարօրէն բացատրել հարկ է, սակայն ուրիշ առթի կը թողում։

Եթէ, կ'ըսէ Պ. Ժանէ, փորձենք այս երեք վիճակէն վերջը շարունակել քընացնելու գործողութիւնը, նոր երեւոյթ մը առաջ կուգայ։ Նախ մի քանի հառաչքներ, քունէն արթնանալու պէս, ապա գլուխը կը շարժէ, աչքերը կը բանայ, կ'ելլէ կը նստի, կարծես թէ արթնցաւ և ամեն հարցմանց կը պատասխանէ։

Մի կարծէք թէ արթնցաւ, նոր վիճակի մը հասած է։ Ուրախ զուարթ է, սակայն անկարելի է նախորդ փորձերը կրկնել։ Ահա նոր վիճակ մը։

Այս նոր վիճակին մէջ, զոր կ'անուանենք Պանչ Ուիթ թիւ 2, առաջինը Պանչ Ուիթ թիւ 1 ըլլալով, բոլորովին տարբեր է նախորդէն։ Այն աղջիկը որոյ մարմինն անզգայ էր, թիւ 2 վիճակին մէջ կատարեալ զգայնութիւն կ'ստանայ։ Ցուրտը և տաքը կ'զգայ, Ասեղի հարուած, այրել, կամ կսմիթ, ամենը կ'զգայ և կը զանազանէ։ Գիտէ, եթէ թեւը կամ ոտքը դիրքը փոխեն, թէ ի՞նչ նոր դիրքը ունին, մինչդեռ թիւ 1 վիճակին մէջ առանց վրան նայելու չէր զգար։ Զօրութիւնն աւելցած է և կրնայ աւելի ծանր բեռեր վերցնել։

Նա որ գոյները չէր կարող զանազանել և որ կարճատես էր, այս նոր վիճակին մէջ կարող է այժմ և ձախ աչքը ճիշդ այնքան զօրեղ է որքան աջն։

Վերջապէս կարծէք թէ արթուն է։ Չէ թէ միայն արթուն, այլ նաեւ իւր սովորական արթուն վիճակէն եւս առաւել կատարեալ։ Ձախ ականջն ալ կը լսէ «այնպէս որ, 85 սանթիմէթր հեռաւորութեամբ ժամացոյցի բանիին կը լսէ» կ'ըսէ Պ. Ժանէ։

Համառօտիւ, Պանչ Ուիթ երկու անձ է մի մարմնոյ մէջ, թիւ 1ը անկատար, թիւ 2ը կատարեալ։ Երբոր կարթնցնես Պանչ 2ը Պանչ 1 երեւան կ'ելնէ և Պանչ 2 կ'անհետանայ։ Զարմանալին այն է թէ թիւ 1 և թիւ 2 վիճակները բնաւ առնչութիւն չունին միմեանց հետ։ Հարուած մը տուէք Պանչ 1ի, բան մը չզգար և տեղեկութիւն անգամ չունի, ընացուցէք և ըլլայ Պանչ 2, ձեզ կ'ըսէ. — Քիչ մը առաջ ինձ զարկիք, չատ ցաւեցաւ։ Ուրեմն Պանչ 2 ներկայ էր երբ Պանչ 1 հարուածը կերաւ, սակայն թաքուն։ Պանչ 2ի հրամայեցէք որ ձեռքը վեր առնէ «այ՛» ըսելու համար, ապա թիւ 1 վիճակին մէջ զարկէք իրեն և հարցուցէք։

«Գիտէք որ չեմ զգար»

Կը պատասխանէ բերանը, սակայն ձեռքը վեր կ'առնէ որ ըսել է «այ՛ զարկիք»։ Պանչ 1 բերնով կը պատասխանէ և Պանչ 2 ձեռքով վիանգամայն և հակառակ միմեանց։ Պանչ 1 ի ձախ աչքին առջեւ գոյներ դրէք, զորս չէ կարող ճանաչել, և հարցուցէք թէ գոյները կրնա՞ տարբերել։ Չեմ գիտեր, կ'ըսէ բերանը, սակայն ձեռքը վեր կ'ելլայ որ այո՛ ըսել է։ Պանչ երկու ներկայ է ուրեմն։

Խօսքը Պ. Ժանէի կուտամ.

«Ուրիշ օրինակներ կրնալինք տալ, երկրորդ անձնաւորութեան արթուն վիճակին մէջ ներկայութիւնն ապացուցանելու համար, սակայն ուրիշ հիւանդներու վրայ փորձել հարկ կ'ըլլայ։ այժմ գոհանամք այսքան ըսելով, որ ըստ բաւականին կը հաստատէ թէ Պանչ 2 բոլոր յատկութեամբ ներկայ է բայց թաքուն Պանչ 1ի մէջ։

«Երբ Պանչ 2ի հրաման մը տաք Պանչ 1 վիճակին մէջ գործադրելի, երբեմն առանց վրան խորհելու մերնայաբար և երբեմն գիտութեամբ՝ սակայն միշտ հլու կը գործադրէ։ Պանչ 2 կրնայ ըմբոստանալ, ապատ կամք ունի, ընդհակառակն սովորական ոգեշնչները ճշդիւ կը գործադրեն ամեն հրաման։»

Երկրորդ անձնաւորութեան գլխաւոր յատկութիւնն այն է թէ առաջինն բնաւ չգիտեր նորա ներկայութիւնն։ Այս երկրորդ անձնաւորութիւնն ամենքնիս ալ ունինք, սակայն չենք զգար և երբ ջղային հիւանդութիւն մը ունենանք այն ատեն միայն երեւան կ'ելնէ, բժշկին և այլոց հաւար բայց ոչ մեզ համար, ինչպէս որ Պանչ Ուիթ բնաւ չգիտեր իւր երկու վիճակները, նոյն իսկ եթէ այս յօդուածը կարդայ։ Սովորական մարդու մը գործոց մէջ մթեթ չկա՞ն կարգ մը գործեր զոր անգիտակցութեամբ կը կատարէ։ Մեր բնական քունին մէջ, առանց գիշերաշրջիկ ըլլալու երազներ կը տեսնենք, չարժումներ կը կատարենք զորս արթնցած ատենիս բնաւ չենք յիշեր։ Ռ-Ի-Ի-Ի մարդու մի քանի հիւանդ վիճակներուն մէջ այս երեւութիւնը առաւել բացորոշ են։ Գինովութեան մէջ թիւ 1 անձնաւորութիւնն կ'անհետանայ ալքոլին ազդեցութեամբ և գինովն ամբողջ գիշեր մը կը շրջի յետ սթափման բնաւ չյիշելով թէ ինչեր ըրաւ։

Ցիմարաց մէջ այս երկու անձնաւորութեանց բաժանումն առաւել որոշ է։ Արթուն վալրկեաններն ուրիշ մարդ է, ուրիշ մարդ՝ հիւանդ ժամերուն։

Ուրեմն թուի թէ սովորական մարդու մէջ երկու անձինք կան։ Երբ այս անձնաւորութիւնք հաւասար են աստիճանաւ և երկուքն առողջ, մարդն եւս կ'ըլլայ առողջ և ուշիմ։ Թիւ 1 վիճակն այնքան ամբողջ է որքան թիւ 2ն և զիրար կը հաւասարակշռեն։ Իսկ ի՞նչ ի՞նչ գործեր կը հաւասարակշռուին։ Ինչ որ դուք արժան կը տեսնէք ընելու։

Ա. Պ. Տրմիվ (Պրուսլէյ). ուսուցիչ Գ. Վէռնէյոյ, Գ. Բէրիրէսքօ (Գուքիէշ), ուսուցիչ Գ. Քռանիլ, Գ. Ռօպէնսոն (Կ. Պոլսէ), Գ. Մասա (Ձեռնոպէ), Գ. Հիւգերա (Հունգարիայէ) յայտնի արար ասեղարանեցին։

Մեր հայրենակից Գ. Ռօպէնսոնի ասեղարանութիւնը ջերմ և կրկին ծափահարութեամբ ընդունուեցաւ։

* * *

5 օգոստոս

Որովհետեւ օրուան կարեւոր խնդիրը թոքախտի համաժողովն է, ձեր ընթերցողները պիտի ներեն հարկաւ որ քիչ մը երկարօրէն գրեցի այս նիւթի վրայ։ Սակայն այսօրուան նամակս վերջինը պիտի ըլլայ չուզելով վեղծանել այս ներողամտութիւնը։

Ամենայն օգուտ է մանրամասնօրէն պատմել հոս կատարուած բոլոր վիճարանութիւնները։ Ինչ չահուեցաւ այս համաժողովէն։ Նախ՝ համաժողովն այնպիսի որոշումներ ընդունեց որոնք թոքախտին առաջքը առնելու համար անտարակոյս մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենան։ Աւասիկ այդ որոշումներ.

1. Առողջապահական ժողովոց սեպհական իրաւանց մէջ պէտք է դասել բոլոր այն խնդիրները որոնք կը վերաբերին ընտանի կենդանեաց փոխանցիկ հիւանդութեանց, մինչեւ իսկ այն հիւանդութիւնները որոնց առ այժմ մարդոյս փոխանցելի լինելը չէ հաստատուած։ Կովի ծաղկախտի (vaccine), ֆոլվի (ձիերու յատուկ եւ ուրեմն ոչ օրմամբ նշանակեալ փոխանցիկ հիւանդութիւն մ'է), կատաղութեան, շատաղեղի, թոքախտի (1) պէտք է աւելցնել առյայսոյ ուրիշ ասկանիչ ախտեր որոնք փոխանցիկ լինելով մարդու պէտք է նախազգուշական միջոցներով արգիլուին։

2. Պէտք է բոլոր կարելի եղած միջոցներով, մինչեւ իսկ չահ ունեցողներուն տուգանք տալով, գոնէ ծագրել այն սկզբունք ըստ որում թոքախտաւոր կենդանեայ միսը պէտք է բռնուի եւ բնաջինջ առնուի, որչափ ալ միեթիս լինի կենդանւոյն արատ։

3. Պէտք է խմբագրել պարզ տեղեկագրեր, և զանոնք առատօրէն բաշխել գիւղեր եւ քաղաքներ։ Անոնց մէջ պիտի նշանակուին այն միջոցներ՝ զորս պէտք է ի կիր արկանել տպահով մնալու համար փոխանցուելու վտանգէն՝ որ կը պատճառուի կեղտակուտերէ, մսամնաւորապէս կաթէ, թոքախտաւորաց թքամանին մէջ գտնուած մանրադիտ նիթը ջնջելու համար ալ միջոցներ պիտի ցուցուին։

4. Պէտք է մասնաւոր հոկողութեան ենթարկել այն կովամանները՝ որոնք կաթի արտաքսական արտադրութեան սահմանուած են, տպահով ըլլալու համար որ կովերը փոխանցիկ հիւանդութեամբ մը վարակուած չեն, հիւանդութիւն՝ որ կարելոյ մարդոյս ալ անցնիլ։

Աւասիկ սքանչելի սկզբունքներ որոց գործադրութեան համար կառավարութեանց աջակցութիւնը մ'այն պէտք է։

Թոքախտի բուժման վրայ համաժողովին մէջ կարեւոր առնչառութիւնք եղան։ Ուսուցիչ Գ. Լիւիթն պրդիի բաղադրութիւնները կը գործածէ ժամանակ մ'ի վեր և չատ օգուտ տեսած է անկէ։ Կը խնդրէ որ համաժողովս անդամք փորձեն այս օգտակար բաղադրութիւնները։ Գ. Լը'ռու տրեւոզէն չոգին փորձած է մանկանց հիւանդանոցին մէջ և չատ մը համաչէշ օրինակներով կը ցուցնէ որ վերջին ատենին հասած թոքախտաւոր մանուկներ ազատած են այս դեղին միջոցաւ։

Գ. Ֆրէմի երկար ատենարանութեամբ մը փակեալ հաստատութեան մը մէջ բնակեցրնելով թոքախտաւորներ դարմանելու գրութիւնը կը պարզէ։ Գ. Տառամպէ մեծ ոյժ կուտայ այս գրութեան՝ զոր Գերմանիոյ մէջ ուսումնասիրած է և կ'ըսէ թէ ոչ մի դեղ կը հաւասարի այս հաստատութեանց տուած արդիւնքին։

Գ. Պրէմօն Ռեբոպանինի չոգիով թոքախտաւոր դարմանելուն միջոցներն և ասանելութիւնները կը պարզէ։

Գ. Ռէմօնտի նորահնար միջոցով մը ռէպ ֆլեուզիկոքեի շնչառութեանց մեթոտով չատ մը հիւանդներ բժշկած է։ Գերազարաց ուրիշ փորձեր Գ. Ռէմօնտիի խօսքերուն ասութիւնքը չեն հաստատեր։ Պարտնը բեմէն լքնկէն ետքն, համաժողովոյ անդամոց մէջէն երկկողմանի սպիտակախտն մօրուքով և լուրջ դէմքով մարդ մը կ'ելլէ որ չէ մոռցած ֆրէյ մը և ներտակ փողոտ մը դնել և կ'ելլէ բեմ։ Գրպանէն կը հանէ սրուանները չարք մը, որոց մերթ մէկը կը փչէ, մերթ միւսը, զանոնք խօսեցնելու նրպատակաւ իրեն տեղ, սակայն չյաջողիր։ Այն ատեն ժողովականաց դառնալով կ'ըսէ. «Պարոններ, բաղդն աստնի է. այս սրուակներն որոնք չուզած ժամանակս խօսէին, հիմա լռիկ կը կենան։ Անոնք կը պարունակեն այն գեղն՝ որք եթէ ընչուին կերթան թոքերու վերքերուն վրայ ջնարակ մ' կը լինին և թոքախտը կը բժշկեն։ Եռ լուսնկոքի Պէրլաուի հետ տիսցի այս փորձերն և ի կատար հանեցի։ . . . .»

Մեծ ատիթաւորներ երբէք հանդիսավոր եղած չէր այսպիսի կատակերգութեան մը՝ որ բոլոր ըրքիներ կը հանկ ներկայից կրգէն։ Պարտնն 32 տարի առաջ վկայագիր առած Փարիզի բժիշկ մ'է որ դժբաղդաբար բաւական ժամանակ չէ հեռեւած Սէնթ-Անի դասերուն որպէս զի թոքախտէն առաջ իր գլխուն ճար մը գտնէր։

Դեռ քրքիջները չաւարտած, Պ Սանտրասի կը յաջորդէ Գ. Քաղիսս։ սորա փոքրիկ անունն Թարտրատ է։ ուստի զարմանալի չէ որ իր նորահայրէն սիրելով կը պատմէ առողջապահութեան հրաշալիքները։ Յայտնի կ'երեւի իւր չեշտերէն որ պարոնն յոյն է։ Ճանաչցուցիչ և անպարագաձ քարոզ մ'է որ չվերջանար, չնայելով հանդիսականաց ոմանց չհուսներուն։ Նա կ'ուզէր որ թոքախտի դարմանման միջոցներուն ուսումնասիրման համար ընդհանուր միութիւն մը կազմուի։ Պ. Շօվօ խրատ կը պատասխանէ. «Պարո՛ն, ուրեմն ի՞նչ է այս համաժողովս։ եթէ իսկապես դարմանելու ունիք, աւասիկ միութիւն մը կազմուած, յօգուտ ի կիր արկէք. եթէ տակաւ կուգաք, ահա Բուտրոյի հրդեհը (œuvre de la tuberculose), տուէք նեա։»

Պ. Լէոն Բրթի բեմ կ'ելլէ աւետելու համար հանդիսականին թէ գիտութեան գործ մը հիմնուած է նոր Բուտրոյի ընդարձակագոյն հրդեհ (œuvre des candidats à la tuberculose) անուամբ, որուն նպատակն է ի տպաց տրոց ժողովել այն ազքատ մանկտին՝ որոց ծնողք թոքախտ ունեցած են, մեծցնելու համար զանոնք ըստ առողջարանական կանոնաց և առաքինդելու համար զանոնք մինչեւ յարբունու։ Այս գործ որ առողջ մարդեր պիտի ընէ անբուժելի կերպով հիւանդութեան պատրաստուած մանուկները, այսօրուընէ երկու հիւանդանոց ունի մինյիմէան, Փարիզի մօտ, միւսը Վալէսքիբ, յատուկն Միջերկրականի։ Մաղթելի է որ գիտութիւնն աճեցուցէ զօրութիւնն այս գործին որ ի ծնն, եանն իսկ եկաւ մնելու թոքախտի համաժողովիդ գիտական յարկին տակ։ (Բուռն ծափահարութիւնք)

Պ. Նարադանն այս միջոցին յատուկ կանչելով տրուութեամբ գուժեց որ Հունգարիոյ պատուիրակ Պ. Ազարի յանկարծակի մեռած է. խնդրեց հունգարացի ժողովականաց որ համին համաժողովին խորին ցաւակցութիւնն յայտնել հանգուցեալին ընտանեաց։ Այս բոթի հանդիսականաց վրայ խորին և վշտագին տպաւորութիւն մ'ըրաւ։

Գեղաց քաւարկութեամբ որոշուեցաւ երկու տարիէն գումարել համաժողովն՝ որոյ նոխագահ հռչակուեցաւ երկարաձիգ կայթիւններով ուսուցիչ Պ. Վիլմէն, թոքախտի փոխանցիկութեան առաջին անգամ խորհող անուանի գիտնականն։

* * *

(1) Գիտական անուններու հայերէնը չատ անգամ թերի ըլլալով, օտար լեզուաց մէջ արուած նշանակութիւնը չրացատրուիր հայերէնով։ Այսպէս tuberculose թոքախտ ըսել չէ, այլ այնպիսի ախտ մը զոր թոքէն զատ չատ ուրիշ գործարաններն ալ կրնան ունենալ. սակայն մեր արդի վիճակին մէջ ասկէ յարմար բառ մը գործածել մեր միտքը աւելի դժուար հասկցնելու փոխն կը ծառայէ։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԹԱՔՐԻԹՔ

Շիրբէթի խալրիւէ վաքրարբնէն պիրինտէ ունուսուլուպ ճանիպը իտարէյէ կէօթիւրիւլէն օմուզ ալքբբը էմանէթէն հրթգ օլտուզունտան սահիպինի ալով իլլէմէսի իչուն իլանը քէյֆիկլէթէ իպթիտար գէլբնը։

ՏՕՔԹԷՕՌ ՏԱՏՈՒՐ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ կոնդրի, ախանջի, բիթի, բերանի և վիրի ամեն տեսակ հիւանդութեանց, ՎԻԿՏՈՒԱ, փարիզի, Լոնդրայի և Վիեննայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ, ԳՈՐՁԱՒՈՐ Եւրոպոյ երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ, Մայրաքաղաքս վերադարձած լինելով, իւր ընակութիւնն հաստատած է ի Մեծ Փոդոց Բերայի, թիւ 447 տունը, կից Մուսիոյ Գեսպանատան, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ կէսօր և կէսօրէներէ ետ ամեն օր ժամ 2է մ'ետեւ 5 (ը ե.) Պոլսոյ կողմը, Պաղչէ-Դարաս, Հաճիմ'ղէ-ճամատ, Թիւբպէկին գիմաց, թիւ 8, ուր չորեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանեն։ 7179

ԱՐԷՐԻՒ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՆ այսօր ճանչցուած են դեղարանց դարման մը ընդդէմ լուծողութեանց, փորձուքի, թանչքի, արիւներթութեանց և ն.։

ԱՐԷՐԻՒ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՆ ընդունուած են նշանաւոր լսիչներէ մայրաքաղաքիս և օտար երկրաց մէջ և կը գործածուին չատ հիւանդանոցներ։

Արէրիի դեղահատներուն Ֆոռմուլն յանձնուած է Բարիզի բժշկական Ակադեմիային և Բուրգիոյ քաղաքային բժշկական խորհրդին։ այս վերջինն արտօնած է Պ. Արէրիի այդ դեղահատները պատրաստելու և վաճառելու իրաւունքը։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղարան Վէլիզ, Զալթիա, և մայրաքաղաքիս գլխաւոր դեղարանները։

1870

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Զամբարձա խոթիչքեռամաթրնա մէսուր ասաքիրը Շահանէ վէ հայվանաթը միրիւէ իչիւն միւպարեա օլունճագ օլան սէքսէն իւչ պին գէլչէի ա-թիգ բէօմիրուն պէէրը գէյէսի օն իքի վէ պիր միլիոն էլլի պին գէյէ հաթապն պէէրը գէյէսի պէշ վէ ալթը պին սէքսէն գանթար սամանը պէէրը գանթարը տէօրթ զուրուչ օթուզ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ իչպու ադսթօօր բումինն օն իւչինճի ճուսա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիւէճէկինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ուսմանիւէ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

2 ադսթօս 1888 2007
Նօ. 21 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Հայվանաթը միրիւէ իչիւն միւպարեա օլունճագը էվվէլճէ իլան օլունան իչ եիւզ պին քիլօ եուլաֆը պէէրը քիլօսը երրմի տէօրթ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ ադսթօօրն օն պէշինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիւէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տասիի թէգարրիւր իտէճէք ֆիլաթրնան եիւզտէ պէշ թէնգիլի գապուլ իտիլէճէկլինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ուսմանիւէ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

2 ադսթօս 1888 2008
Նօ. 22 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Եգօտրա ֆիրգասը իչիւն միւպարեա օլունճագ օլան էքի եիւզ էլլի պին քիլօ բիրինճին ադսթօսը բումինն օն պէշինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիւէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տասիի թէգարրիւր իտէճէք ֆիլաթրնան եիւզտէ պէշ թէնգիլի գապուլ իտիլէճէկլինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթը ուսմանիւէ տաիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

2 ադսթօս 1888 2009
Նօ. 23 1—3

AU CROISSANT | Ս ԳՐՈՒԱՍԱՆ

94, Եիւքսէք Գալարբիմ, Վայվոտայի գիտաց, 94

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Արանց, երիտասարդաց եւ տղայոց համար

Ս Գրասենեակս վաճառատունը ծանօթ է իւր վայելուչ և հաստատուն հանդերձներով։
Ս Գրասենեակս վաճառատունը ծանօթ է իւր ամեն տեսակ աւելի ածան վաճառով։

Ամանային Եղանակ

Ամբողջ քոստիւմ, կապոյտ, սեւ- չագանակագոյն կամ ֆանթազի շէվիոթէ, գուտա բարդ, լաւ կարուածք, խնամքը կարուած	32 ֆրանք
Պանթալոն և ձէկէ կամ Ռէդինկոթ և ձէկէ՝ Ռուպլի ֆասոնի կամ գծաւոր, վերջին նորաձեւութիւն	38 ֆրանք
Գիծաւոր ֆանթալոն, հաստատութիւնն երաշխաւորեալ, վերջին նորելուկ	13 ֆրանք
Բաղդոյ միօրինակ կամ գծաւոր, վայելուչ կարուածք, մեծ խնամքով կարուած	36 ֆրանք

1506

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳՂ. ոսկի 1,000,000 — **"ՖԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ ի Լընտրն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր աւագոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր յարգ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

1799

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյց կրած վնասներն։

Հ. ՍԻՄԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալէը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

ՓՕԱՆ ՅԱՔՈԲԻԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒԻԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ՝ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐ ԶԻԹԼԻԻ
(ՄԵՐՁ Ի ՊՐՈՒՍԱ)
Պէտպանդ ոչ Սոսով

1304 Սեպտեմբեր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Ինվերսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Զիթիլի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող համանման հանքայուրերէն գերազանց է, չիչերու մէջ կը գրաւի ընդ հակողութեամբ Տր. Աբիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վսեմ. Նախարարին։ Մէն մի եղբիւր կրելու է քննիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերժելու է այն ամէն չիչերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յայտնութիւնն ապահովեալ է մարսողական խոզովակին և փարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ, չաքարախտի և թանձրացային խօթութեանց մէջ։

Զիթիլի չատ ախորժահամ հանքաջուրմ է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ չատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են հանճարակի հիւանդութեանց տուն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ջուրեղներու, Պէնեներու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Զիթիլն։

Զիթիլն կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պէպանով սնող մանուկները կաթէ կըտրելու է։

Զիթիլի ջուրը չաբանն երկու անգամ կը դրոսի ազբիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մանանգիւղ—Բերա, Պ. Ագիբրանտի, դեղարան Տէլա Սուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Մեզիքի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրզիման, դեղագործ, Ճէլալ օղլու, Պարտկան դեղատնատան մօտ.—Ալշրպաշ, դեղագործ ի Վէզնէճիքէր.—Գալաթիա, Պ. Մավրոյանց, վաճառական, Մաթրը փողոց, 34.—Պէշիրթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սավա Աբօ. Նօրուլ.—Պէյօղլուքէր, Հաղիրաքի Թէօխարիտի, վաճառական.—Գալաթ գիզ, դեղարան Լէոնիտա Ենիթիա.—Իսկիւտար, Սպավրաքի Նուրլրօրուլ, դեղագործ։

Գարնան չիչերը եւս կ'առնուին։

1054

ԵՐԹԻՒԼԵԿՍԻԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՐ 8
Ընդ Հ. Ազէլա, Կ. Պոլսոյ Ա. Օսկան

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալպաքա	2,000	Լէքէնգա	4,500
Անգէլ	3,300	Պարէնկո	4,300
Աբէլ	1,300	Պրաքտա	2,500
Գատանա	3,500	Էրէլ	3,000
Գրոսֆինա	2,200	Նէրա	2,000
Գրոսվո	2,900	Օ[illegible]	3,000
Գէլլը	2,500	Պրանա	3,000
Գոլիքա	2,500	Պրաքտա	4,500
Գամէլ	2,100	Գաքա	2,000
Գաղզ	2,500	Բարիկ	1,200
Գամ	2,700	Ռաէլիկ	3,200
Ֆիսա	2,500	Սոֆիա	1,700
Ջամիա	1,800	Էրէզ	2,200
Իրաքա	2,600	Լիմէրիկ	4,300
Տրաքա	2,600	Բինարա	3,200
Ֆալլ	800	Օլլը	3,900
Ֆիսա	1,700	Բանանա	5,500
Ֆլամինգա	1,600	Ամէն	3,500
Գարիլա	3,500	Պալիտ	4,000
Միգանա	2,200	Սարքա	2,000
Գոզ	1,800	Մէրլին	2,000
Կրոնոս	2,200	Ամէրիկա	4,300
Հանիա	[illegible]	Քաստ	1,200
Հէրա	2,000	Թ. Ամէրիկ	2,600
Հիասլիա	3,000	Գրիկէ	4,200
Հիւանդի	4,200	Թոլիտ	2,500
Հիւանա	2,300	Գանգա	3,600
Գէլա	2,000	Գանգա	4,500
Գէլա	2,200	Գէնա	3,000
Գոնա	2,100	Գէնա	4,100

Սոլէնոյ չոգենաւը, նաւապետ Ռոմբրա, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Ոնիլաս չոգենաւը, նաւապետ Նիւման, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 18ին։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կը ներմուծուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՆՇ
Գործակալք
Թիւ 57-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Գալաթիա

1601

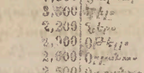

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ Ի Մ'ԷՆԳԼԻԱՅԻ ԳԼԽԱՒՈՐ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Գանգրէն	4200	Ֆիրնա	3000
Ֆէրան	4000	Օսպրեյ	80
Օմանի	4000	Նէրէիտ	2000
Մէսսէրիա	3250	Ռեբա	3000
Թիրա	3250	Լոգէա	800
Մարալա	3250	Ոլիմա	800
Մարիթիս	3250	Սէտլ	70

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռիթրոլ խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
51, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվրբուլ

1591

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐՈՒ

Ա. Լ'ԷՍՔԻԼԱԲ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՐԻԶՆԵՐ
ԿԱՄ
ՓԱՑՏԻ ՄԱՆԱԾՈՑԷ ԿԱՊԵՐ
ԿԱՆՈՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Կառավարութենէն արտօնեալ Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ ցանմնարարեալ բոլոր բժիշկներէն

Այս կապերն յարմարագոյն գտաւած են թէ՛ բժիշկներէն և թէ՛ զայնս գործածող կիներէն։

Այս նոր կապերուն առաւելութիւնք հետեւեալներն են.

1. Մեծագոյն հոգը կարգութիւն, այնպէս որ մէկ կապ մը կը բաւէ ոչնտեղ ուր առաջ բազմաթիւ կապեր անհրաժեշտ էին։ (Փայտի մանածայն իւր ծանրութեան 12 անգամը կը ծռէ։)

2. Փայտեայ մանածային մասնաւոր յատկութիւնն է հականեխութիւնը։

3. Կապը միշտ ընթեր է և հանապազ առաջիկան ու կախուած կը մնայ։

4. Հեղուկ տարրերը կարենալով ազատօրէն շոգիանալ, միշտ չոր կը մնան գործածութեան միջոցին։

5. Այս կապերը դիւրաւ կրնան գրուիլ և հանուիլ։ Կը բաւէ թեւոտրի գոտին անցունել կամ ժապաւէնով մը կապել երկու ծայրերէն։

6. Այս կապերուն ԶԱՓԱԶԱՆՑ ԱՃԱՆՈՒԹԵԱՆ պատճառաւ կարելի է մէկդի նետել դանց գործածութենէն յետոյ, որ ձերմակեղէնի մաքրութեան և խնայողութեան տեսակէտով չատ կարեւոր է։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են Դեղարան Տէլա Սուտա, Ֆոթիուս Սբյավոյ, Ֆրանսուա Քանզուբ, Բրիտանական դեղարան և Պ. Անտոյ ասիատէս, (Բերա), Ս. Գասպարիանէս, Թիթոս և Աքէսթ արիաբ (Գալաթիա), Տ. և Մ. Մէզիքի, Ժ. Աբէլ (Պոլիս)։

Պ. Հ. Հարդմանի և Քիսլինկի գործարանն ի Հոհէնէլպէ՝ մասնաւորապէս կը յանձնարարուի բժշկաց և դեղագործաց՝ իւր վիրաբուժական զանազան կերպասներուն, քիմիական այլ և այլ պատրաստութեանց համար, ինչպէս և վիրաբուժութեան և դեղագործութեան մէջ գործածեալ զանազան առարկայից պատճառաւ։

Այս բոլոր նիւթերը կը գտնուին վերոյիշեալ դեղատանց մէջ։

Թաւրիզոյ համար ընդհանուր գործատարն է Ֆէլէք Պէյէ. Ֆընտըգլեան խան, Պոլիս։

1922 3—26

L'AVENIR DES FAMILLES Լ'ԱՎԵՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՅ ԱՊԱԳԱՅՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոյ վերակազմութեան համար 1880 ի կալմեալ՝ ի Լիոն նոտար Միղիվիս տը Պէլէսի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւսպէր փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխք 55 միլիոն ֆրանք

Մինչեւ յայսոր եղած վճարմունք են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ · Պ. Հիվլէն, բժիշկ ի Լիոն, Նախագահ.
Պ. Ալլէն, Նախկին ռնօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԻՆԻՆ, Նախկին շահապ չորրորդ շրջանակի ի Լիոն.
ՊՈՄ, Հասութառու ի Լիոն. ԳԼԷՍԱՔ կալուածատէր ի Լիոն. ՄԱՌԴԵԼ, կալուածատէր ի Լիոն. ՌՈՖ, Հասութառու ի Լիոն. ԺԷՆԷՆ, ի Լիոն Պ. Ժ. ԳԱՀԷՆ, Հաշուակալ ի Լիոն, Հաշուեքննիչ. Մ. ԱԼԼԷՆ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր ռնօրէն։

Լ'ԱՎԵՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ Հաստատուած է Նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր Նպատակն է որոշեալ պայմանագրի մէջ վերահաստատել գրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ ամսական հավասար վճարներու (կարելի է ստորագրել ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբ, որը երբեք ամիսն անդամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական այնպիսի գործողութեամբ զորս ամէն մարդ կրնայ տեսնել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը քնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մտ, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կանուչ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնքը բազմագիսի են, ինչպես շարժական արժէքից և փոխ տրուած գրամագլխոյ ապահովագրութիւն, կորուստայ գրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Իրաւիճակութիւնք և Գլխամէջքը՝ փոխառութեանց և Հարստարարութեանց մէջ գործածուած գրամագլխոյ, Մանկանց համար Օժիտք, Հանգստեան մնալու ծերութեան համար, Ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց Նպատակն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս Հաստատած է զանազան սակագներ որոց վճարմունք տեղի կ'ունենան տարուէ կամ նուազ մեծագոյն ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամէնքն ալ Հեղհեղեան կը մասնակցին ամէն բաժնումն, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ անանկան վճարել մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բաժիմ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժէթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտատուղիի մը, որք կը մասնակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անդամ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1 · 500 ֆրանքի, տասանմեանորհեալ մուրհակի տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'առնեսին մինչեւ ցվճարումն, կամ

2 · 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս

3 · 1000 ֆրանքի, Հինգարի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Դան · Անցեալ տարեշրջանին մէջ հինգարի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահարաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահարաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թոնդթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և տասանմեանորհեալ Մուրհակի մը 500 ֆրանքէն վերի, և տարով տոկոսներ որք երթալով կ'ամենն մինչեւ վճարման օրը։

Դան · Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 տասանմեանորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտատիրի մը, կամ 1877ի Գոհան Ֆոնտիէն, կամ 1871 ի Վիլ տը Բասիէն, կամ Վիլ տը Մասալյէն · (այս երեք արժէթուղթք վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883 ի Օպլիկասիոն Ֆոնտիեռ մը 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Բանմասյի պարտատիրի մը, շրջաբերութիւն 1883ի.

Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպես նաեւ 1879ի Ֆոնտիէ. կամ Գոմիշնայ Օպլիկասիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իտոդէ-քէռ Օպլիկասիոնի մը (Գրեսի Ֆոնտիէին հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակքն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբ։—Բռիմներն ամսական են և 2 ֆրանքի · առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի · կը գտնուին երբ մուրհակը վաստակի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամէն տարի յունվարին, սպրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բռիմները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԵՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ, ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868, յունիսս 22ի, և Հեռեւարար կը գործէ ընդ Հանրութիւնքն պետութեան։ Հեռի լինելով շահախիտանն կամ առեւտրական ոչ և է գործէ, ոչ և է վտանգի ենթակայ է։

Իւր գտնուած գրամը ընկերութիւնը կը գործածէ պետական Արժէթղթոց, Գանձագ թուղթերու, կամ պետութեան, քաղաքաց և նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու Հանար իւր շրջաբերութեան Հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու. իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բանանոթագրութեան Հանար դիմել առ Պետրոս Եէթ. Ամպարձեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թոշ խան, Թիւ. 40, Պահչէ-Գաղաթ, Պոլիս։

1081

Guerlain de Paris.

15, *Rue de la Paix.*

ՀԱՍԱՐԱԿԱԳՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵՆՔ ՀԵՏԵՒԵԱԼ, ՀՈՏԱՒԻԼՏ ՆԻԹԵՐԸ Eau de Cologne Impériale. Sapoceti, օճառ արգուլարդի համար։ Ambrosial cream, օճառաւոր էրեխ ածիլուց մարդու համար։ Crême de Fraises մորթը կակուղցնելու համար։ Poudre de Cypris պուպանելու եւ ներկելու համար մորթը։ Stilbïdeփայլ տալու համար մազերուն և մորուքին։ au Athénienne et Eau lustrale հոտ թանկելու և մաքրելու համար գլուխը։ Alcoolat de Cochlearia ակռայներու համար։ Eau de Chypre արգուլարդի համար։ Թաշինակի համար հոտաւէտ նիւթեր՝ Héliotrape, Pao Rosa, Shore's caprice, Maréchale Duchesse, Marie Christine, Imperial Russe.

1808 10—26

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻԶՔ (1804)

Մեծ փողոց Գուլէ գարուսու Թիւ 667

Ամէն կերպ և ամէն չափու կենդանագիրներ, այսինքն Քարտ տը վիզիթ (չափաւոր), Կրուփ (խուար), Քապինէ (մեծ), Սինեօն (փոքր)։ Գրպանի տպագրց համար վայրկենական լուսանկար։

Կենդանագիրները մեծ զգուշութեամբ և բաւական վերջնագոյն կատարելութեանց արուեստին կը չինուին։

Բարիզու, Լօնտոնի, Վիեննայի և Պերլինի անուանի գործատուներուն լուսանկարի մեքենաներն, գործիքներն և ամէն տեսակ նիւթերը, գործատանց դիներով կը ծախուին։

Ցանձնարարութիւնք գործատանց դիներով փոխադրելու կը կատարուին։

Լուսանկարչութեան վերաբերեալ նիւթերը մեզմէ գնողներուն լուսանկարչութեան ուսումն ձրիապէս կ'տուսնդուի։

ԳԱՐԵԶՈՒԻ ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍԳՈՒԵՆՏԷԼԼՏ (ԵՐԱՇՏ)

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ ՅՈՏԿՈՒԹԻՒՆ
Ընդհանուր կեդրոնատեղի
Մ. ՄՈՐԻՋԻՈ ՖՐԱՆԷԼ

Վարիտա, Վիդ պիս խան, Գալաթիա, Էլչիի խանի քով

ՍԳՈՒԵՆՏԷԼՏ գործարանն, որ կը գտնուի ԿԻՍ քաղաքին մէջ (Նգրիս), առաջնակարգ հաստատութիւն մ'է՝ 1852ին հիմնեալ, եւ Աւստրեհունգարիոյ մէջ գարեկրի գործարանց արտադրման մէջ ԱՌԱՋԻՆ ԾԽԵԼ կը բռնէ։

Սկինֆէլտի գործարանն 1887ին արտադրած է 45,000 հարիւրապիտոյ։

1684

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Գալաթիա Պէյօղլը Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վերայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ լեխտ ածան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ձերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ձերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնը կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրոշմով դրկուի։

Զը հաւանուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։

1180

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՐԻԼԱՅԶԸՆՍ

Մասնաւոր ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Պ. Վ. Ռիթոլ, Ռիթոլ խան Պահչէ-գաղաթ Պոլիս. կամ Գալաթիա Աբրահէպանի փողոց Իղդէթ բաշա խան Թիւ 6.

686

ԿԱՂՄ ԱՏՈՒԷ

Ի ՊԱՅՊԷԼ ՀԱՊԱՔ

ՖԻՆԱՆՍԱՐԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՕԼԻՍ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Սոյն կապտաման մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ,

ԳԻՐԳԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն
ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականաց եւ
ԱՑՑԵՏՈՒՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցանկալորդաց դիւրութեան համար կազմատուը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուրը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, բնաւոր թուղթ գրչի, տուփաքք, պայուսակ, գրաքանակ եւ եւ։

ՌԱՖԱԷԼԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Մէնչիսթրսկի և Օտեսայի դէպ

Կանոնաւորապէս քանդ

Անուանք	Թանոյ	Նաւավարք
Ֆայա Սոֆիա	3,000	Զէքա
Աբասան	2,500	Ռասլան
Գրաստա	2,500	Ռուքէրտ
Լաչանթա	2,500	Ռիւքան
Մասանիա	3,500	Մարլ
Բուռնէլա	2,800	Ֆոթիքան

Ընկերութիւնն օրինաւոր գինովով վճառաք կընդունուի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ողջուրացի։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐԱ Ե. ԸՆԿ
1536 Գործակալ

Ուշադրութիւն առ լուսանկար և արուեստագէտ.

ՄԵՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՕՐԻԿՈՅ
Ժ. ԱԼԷՔԵԱՆ

Մատակարար Օսմանեան Ծովային Նախարարութեան
(Պահչէ գաղաթ Ճէլալ Պէյ խան՝ թիւ 2)

Ըստ խնդրանաց արգոյ յանձնարարաց, այս անգամ մեքենագրիս մէջ ճիշդ մը հաստատած եմ լուսանկարաց գերարերեալ ամէն պիտոյից համար։ Ցանձնարարք խիստ գոհ պիտի մնան թէ՛ վաճառաց մաքրութեան եւ թէ գնոյ չափաւորութեան մասին։ Վաճառատան մէջ կը գտնուին Մեքենաներ չոր թիրերը նոյնիսկ թարիքի գունաւոր տան՝ Վիէննայի եւ Բարիզի ցուցանմանդէսներէ ստացեալ եւ արծաթի չքաղաքներով օժտեալ է՝ Ֆայէրի չոր ըլաքներն որ Պոլսոյ մէջ գտնուած բոլոր ֆաբրիքները կը գերազանցեն, ինչպէս Պոլսոյ պատուարժանելի սանկարք փորձով հաստատած են։ կը գտնուին օպտէքթիֆի, չանգարի նուռ եւ քանթօն, ապաիւմնի լաւ տեսակ Թուղթեր, բռուսքէնէ եւ ոսպակի եւ քառանմանութիւնի բիւրվեղներ, մանիէդիսի լապեր եւ գունաւոր լապտերներ ու չասէներ եւ ամէն տեսակ դեղորայք։

Ֆայէրի ըլաքները փորձել ուզող Պոլսոյ եւ գաւառաց լուսանկարք կրնան օրինակ ստանալ ձրիաբար եւ անձամբ փորձել սոյն ըլաքները։

Մեքենագոյս Ֆայէրի եւ Մոնբրվէնի Բուլաքներուն Պոլսոյ եւ Արեւելեան Բուսիի համար միմիայն կեդրոնատեղին է։

1868

ՄԻ՛ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՄԸ
ԱՌՈՒՆՑ ՆԱԼԹԱՊԻՆ ԱՅՑԵԼԵԱՆԻ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մեքենոցներն Ի ԶԱԼԱԹԻԱ, Եկեղեցի Գալատրոյ, 120

Քարաքէոյի ազբիւրին դէմ. Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սկրայի Լիսէին դէմ Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ Վինկէրի կարի մեքենային վերջերը միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Շաբաթական) 1761

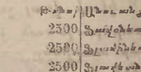

ԶՐԼԷՏ Լ. ՑՕՅԼԱՆՑ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՒԱՏԷՆ ՎԱՌԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՐ
Լիվերբուլ և Արեւելեան Գիծ.

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Ալէքսիան	2500	Յասմինեան	3700
Ալլարտան	2500	Յասմինեան	3700
Անասարտան	2500	Յասվիան	3700
Ամերիկեան	2500	Իպէրիան	5500
Առաղիան	3700	Իպէրիան	5500
Գասկոնիան	6000	Իսպանիան	5500
Գասկոնիան	6000	Լիսպոնիան	2200
Գոսթիկեան	800	Լիսպոնիան	2500
Մարիենեան	2400	Լիսպոն	800
Տուրա	700	Ամերիկա	700
Էմբրէզէ	3700	Բէլգրատ	3800
Ջարտան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆրանսիան	3700	Գրանատեան	6800

Պրոսքան չոգենաւը, նաւապետ Պոլլ, այսօր Լիվերբուլէն ընդհանուր վաճառքով աստ հասաւ և ամսոյս 14ին պարձեալ դէպ ի Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՅՈՒԱՐԴ ԼԱՅՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Գալաթիա.

Նաւատեարք, Գարտոյարք Ֆրէտ, Լէյանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներնիք
Դ. Պոլիս, Իսմաէլ Լաֆիզէն.
Զմիւրնայ ար, Գ. Գ. Քարվիր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Դ. Լ. Վասիան և ընկ.
Մալթա, Ռ. Քասիլերի.
Շերա, Ս. Վօքօր օրոյ Որրիք և ընկ.
Զմիւռնիա, Գ. Ռիդոլ և ընկ. 1596

Ատոնեաւոր Ս. ՏՈՒՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ